

Sappig

Stadsarchief Poperinge

COLOFON

Bestuursleden van De Vrienden van het Poperings Archief vzw en redactie zijn:

- Algemeen:** vpa_sappig@hotmail.com
vpa.skynetblog.be
- Ere-voorzitter:** Schoonaert Germain (†)
- Voorzitter:** Desegher Paul Johan,
Vlamertingseweg 8,
8970 Poperinge (Reningelst)
paul.johan.desegher@telenet.be
- Penningmeester:** Samyn Martin,
Galgestraat 17,
8978 Poperinge (Abele)
martin.samyn@telenet.be
- Secretaris:** Ollevier Kris,
Halve Reningestraat 10,
8647 Lo-Reninge (Reninge)
krisollevier@hotmail.com
- Stadsarchivaris:** Goethals Tijs,
Stadsarchief Poperinge,
Veurnestraat 69
8970 Poperinge
tijs.goethals@poperinge.bew
- Bestuursleden:** Boidin Jean
Caeyseele Philippe
Destailleur Jacques
Moyaert Wouter
Tillie Willy
Top Ivan
Vandenberghe Henri
Vermeersch Pascal
Vermeersch Paul

Verantwoordelijke uitgever:
Paul Johan Desegher, Vlamertingseweg 8,
8970 Poperinge (Reningelst)

Vormgeving en Layout:
De Vrienden van het Poperings Archief vzw.,

Druk: Kopie Sneldruk De-
leye bvba. Ieper

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDE

IN DIT NUMMER:

- * Inleiding.** pag. 3
- * Lezersbrieven** pag. 5
- * De Lijn, Anno 1819** pag. 7
Desegher Paul-Johan
- * Bijzondere processen.** pag. 13
SAP
Caeyseele Philippe, Destailleur Jacques, Desegher Joël, Ollevier Kris, Riem Stefaan, Tally Roland, Vandenberghe Henri
- * Verkopen in het Zwynlant.** pag. 31
SAP 864a (deel 4)
Samyn Martin
- * Handtekeningen.** pag. 39
SAP (deel 4)
Vandenberghe Henri
- * Nieuwe publicaties van "De Vrienden van het Poperings Archief vzw".** pag. 46
- * Agenda.** pag. 47

Veel lees- en vorsingsgenot.

Dag Vriend(in) van het SAP,

Het exemplaar van SAPpig dat U in handen hebt is de eerste stap op weg naar ons tweede lustrum. We hadden dit bij de start niet durven dromen. We zijn fier en dat sterkt ons om met hetzelfde elan verder te gaan.

En U, hebt U nog nooit overwogen om - hoe kort ook - een artikeltje te “plegen” over een vondst in ons stadsarchief? Of wilt U mee helpen een of andere bundel te doorworstelen, en hapklaar maken voor toekomstige vorsers? We zullen U met open armen onthalen. Echter: een geheime rekening op de Kaaimeilandjes hoeft U niet te openen, want royalties zal U er niet aan overhouden. Wij zijn een groep vrijwilligers, die zomaar een vriendendienst willen bewijzen aan anderen. Rare snuiters dus, in een tijd waar bij uitstapregelingen exorbitante getallen genoemd worden...

We zijn wel al 25 jaar bezig. Dat hebben we in het najaar 2008 gepast gevierd.

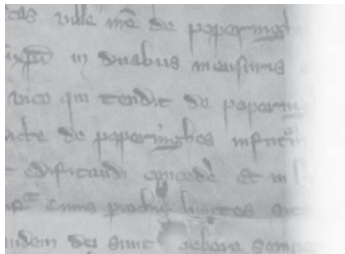
De publicatie van Henri Vandenberghes “Toponiemen van Groot-Poperinge” werd zeer op prijs gesteld. Hij ligt op een kleine honderd leestafels. Er werd lof toegezwaaid vanuit de Gentse Rijksuniversiteit. In het Stadsarchief zijn we alvast begonnen met een steekkaartenbak om onbekende namen te noteren en om nieuwe verwijzingen naar gekende lokaties aan het bestand toe te voegen, vanzelfsprekend telkens met de vindplaats.

Ook de fototentoonstelling in het C.C. GHYBE kende een grote toeloop: een bewijs dat er wel degelijk een interesse voor erfgoed leeft. Het was een unieke kans voor heel wat interessante babbels en uitwisselingen.

Volgend rendez-vous: de erfgoeddag op zondag 26 april. Thema van dit jaar? Vriendschap!
Join the club!

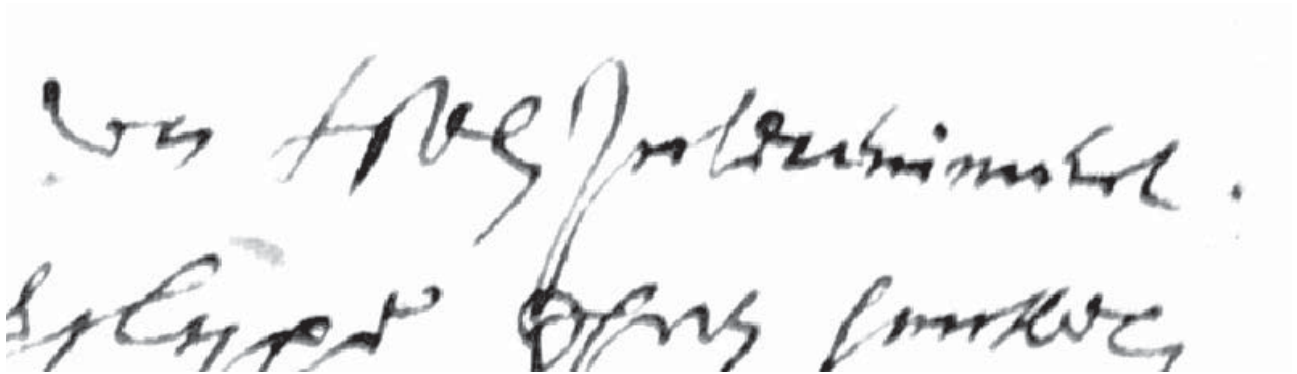

Het doet deugd te ondervinden dat ons SAP-pig kritisch gelezen wordt.
We kregen twee “lezersbrieven” die we hieronder afdrukken.
Graag meer van dat, wij leren graag bij.

Het “interinement” van Hosdey-Wantes.

In Sappig, jg. 5, p. 10, wordt bij het artikel over het proces Hosdey-Wantes een stukje tekst reuzengroot gereproduceerd, waarboven vermeld is dat het, al werd al een beroep gedaan op “deskundige hulp”, een niet ontcijferd woord bevat. Omdat er in de volgende aflevering van het tijdschrift niet op ingegaan werd, wil ik u hierop alsnog kort reageren.

Op basis van die afbeelding lijkt dat woord me immers wél vrij goed leesbaar als “intereniment”, voorafgegaan, niet door “tstellen”, zoals in de uitleg erboven staat, maar door “tselve”: met ‘ve’ courant afgekort, en duidelijk zonder enige letter tussen de ‘s’ en de ‘e’. De afgebeelde zinsnede is dus “van tselve intereniment...”, in modern Nederlands “van hetzelfde intereniment”, en dat “hetzelfde” is correct, gezien in het artikel gezegd wordt dat het de tweede keer is dat dit woord in de tekst voorkomt.

Het woord “intereniment” is een wat foute, maar begrijpelijke vorm van “interinement” (afgeleid van het latijnse “interinementum” of “interinamentum”, in het Frans “intérinement”). Onder de invloed van die diverse “e”- en “i”-klanken in dit moeilijke woord heeft de klerk ongetwijfeld een foutje gemaakt, een soort klankverschuiving of metathesis. Wat begrijpelijk is, want zo vaak kom je het nu ook niet tegen, dat “interinement”. Zo vonden we het - wat tot onze verwondering - niet terug als trefwoord in het bekende “Glossarium van verouderde rechtstermen” van Stallaert en Debrabandere .

Nochtans is het woord wel degelijk goed bekend in de rechtsliteratuur. De Nederlandse rechtshistoricus Fockema Andreae definieerde een “interinement” als een bekrachtiging, een registratie, eventueel met behandeling van oppositie (verzet). Hij schrijft daarbij dat een geïnterineerd stuk kracht heeft, ook ten aanzien van de rechten van derden, en vermeldt dan specifiek toepassingen inzake de afstand van b.v. een boedel of nalatenschap, of inzake brieven van legitimatie en brieven van respijt .

Uiteraard is het woord ook opgenomen in het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, zij het specifiek aangeduid als rechtsterm en als sinds lang verouderd, met citaten uit o.m. het werk van de grote Vlaamse rechtshistoricus Wielant (ca. 1500). Het definieert het woord als een officiële bekrachtiging of ratificatie van een akte of beschikking e.d.m. En dat met een verwijzing die aantoont dat het bij Wielant ook al eens fout gedrukt werd: “Men appelleert in Vlaenderen nyet van criminele saken criminelijc innegestelt, noch vanden

interimenten (lees: interinementen) of reiectie vanden Remissie, pardoene, Rappeelee van banne of andere gracen”, luidt het volgens zijn studie over de procespraktijk, die in 1558 gepubliceerd werd .

De term wordt ook in de moderne rechtsgeschiedenisliteratuur regelmatig gebruikt. Even googelen op internet levert zelfs honderden vermeldingen op, waaronder een hele reeks in het boek van Marjan Vrolijk over gratie bij doodslagen in de 16de eeuw, o.m. in Vlaanderen, dat volledig op internet leesbaar is. Ze bespreekt de procedure van een “interinement” zelfs apart, op zich dus (p. 46-48), én in een luikje, waarin ze het over “verzoening en interinement” heeft (p. 426-428). Daarbij vermeldt ze dat ook de hele procedure om tot de verificatie van een gratiebrief te komen, een “interinement” genoemd werd.

Het woord heeft dus meerdere betekenissen, die wel steeds in een analoge juridische sfeer thuis horen.
Jan Van Acker

Dag Paul-Johan,

Naar aanleiding van het artikel in SAP-pig jg V, nr1, maart 2008, “1764, inventaris in d’herberghe Sint-Omaers”, wil ik enkele aanvullingen aanbrengen.

In de voetnoten lees ik:

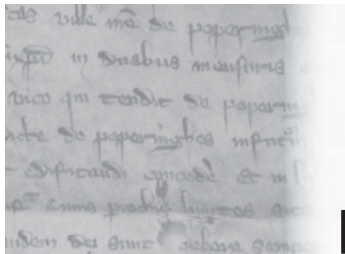
nr. 67: botermynne = breed kuipje met lage opstaande wanden waarin boter met de hand verwerkt werd om er de overtollige melk uit te halen. DE BO spreekt van botertibbe en botertubbe.

Maar C. Moeyaert vermeldt het in zijn Woordenboek van het Frans-Vlaams pag. 87, buttermynne = de butter die uit de kern komt is ewossjen in e buttermynne. Mijn overleden schoonzuster gebruikte nog de buttermynne.

nr. 75: coffer met stoppe = is onmiskenbaar vlasafval waarmede gaatjes en reten gedicht werden. Vermeld in Moeyaert, W.E.W.B. en D.B. Als knapen schoten wij met klakkebussen met stoppe!

Op pag. 24 onder “in de bolbaene”: eenighe ditpersen, moet waarschijnlijk diltpersen zijn.

Hartelijke groeten
Rik Sohier

DE LIJN, ANNO 1819

SAP

Desegher Paul-Johan

Mijn "metje" Zoë Denys woonde op een steenworp van de "schreve", in de Brabant, op het laatste hof van de "Belgieken".

Ze kon niet fietsen. Ze had het wel 's geprobeerd, in de Keibilken, maar ze had "uit een diepen dijk met veel bietnettels moeten rabbelen" en het was bij die ene poging gebleven...

Als ze - in het interbellum - naar de vrijdagse botermarkt te Poperinge wilde trekken, kon ze nog geen beroep doen op de belbus. Ze moest dus eerst te voet, met haar zware pander, heel de Brabantstaat aflopen, en die was nog geen macadam, maar in de zomer een stoffige landweg, die in de winter door de paarden en de karren herschapen werd in een modderbrij, waar je klompen in vastgezogen bleven steken.. Aan het eind van de straat zou ze dan aan café "De Hertog van Brabant"¹ de char-à-bancs² opwachten, die op vrijdag vanuit Westouter de landlieden naar de stad bracht...

Nu heeft omzeggens ieder een wagen en kunnen we gebruik maken van een netwerk van openbaar vervoer. Het kan echter geen kwaad om af en toe aan de jonge mensen voor te houden dat dit in vroegere tijden niet zo vanzelfsprekend was.

Dit zijn enkele bedenkingen bij het lezen van onderstaand document uit de map "Diligences-postwagens"³ uit ons stadsarchief

DE LIJN, anno 1819

Wy Willem⁴, bij de gratie Gods,
koning der Nederlanden,
Prins van Oranje-Nassau
Groothertog van Luxemburg, enz, enz, enz, (SIC)

Gezien de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van den 26 Junij 1819 n° 688 waar by voordragt om aan de **Weduwe Jacques De Coester**⁵, wonende te Poperinghe (West-Vlaanderen) tot weder opzeggens toe, te verleenen concessie tot het aanleggen eener diligence tusschen die stad en Yperen, (Westvlaanderen) om dagelyks tusschen beide steden

1. zie Toponiemen van Groot-Poperinge, p 259-260

2. Char-à-bancs: (boeren)wagen waarop in de breedte banken achter elkaar geplaatst werden om personen (over kortere afstanden) te vervoeren; soms onder een huif; getrokken door 2 paarden, die tijdens de duur van het marktgebeuren in een afspanning gestald werden

3. SAP 432

4. Willem I, van 1815 tot 1830 koning van wat nu de BeNeLux is.

5. Jacques Bertin De Coester is overleden op 5 maart 1810 in zijn huis in de leperstraat. Hij was 65 jaar oud en "cabaretier". Hij was geboren in Poperinge als zoon van Gislain en Marie Claire Franck. Hij liet als weduwe na: Isabelle de Gant(SIC). Aldus verklaarde de zoon van de overledene, Jean Bertin De Coester, 25, "fils cabaretier". De zelfde zoon zou ook aangifte doen van de aflijvigheid van zijn moeder. Isabelle Claire De Gandt stierf op 24 januari 1822, in de leeftijd van 63 jaar. Als beroep van zowel moeder als zoon staat vermeld: "aubergiste" (nog steeds in de rue d'Ipres). De overledene was geboren in Roeselare als dochter van Pierre en Anne Claire De Gryse. (B.S. Poperinge) Jacobus Bertinus en Isabella Clara waren wel in Poperinge getrouwd (S.B. 15/01/1782).

aan en af te rijden, wordende gelyktydig by het zelve rapport, ter onzer approbatie⁶ aangeboden het ontwerp der, voor het zelve postwagen verstreckende ordonnantie.

Overwegende de nuttigheid der oprigting van het voorgestelde Postwagenvaar, tot aankweking der onderling betrekkingen tusschen de beide voornoemde steden Poperinghe en Iperen, en dat voorts, de overgelegde ordonnantie is ingerigt overeenkomstig de, door ons, op het stuk, der Postwagens of diligences gestelde, algemeene verordeningen te dien effekte, dat het geryf der reizigers, zoo veel als de vervoer van goederen en gelden, daar by op de doelmatigste wyze verzekert worden, hebben besloten en besluiten

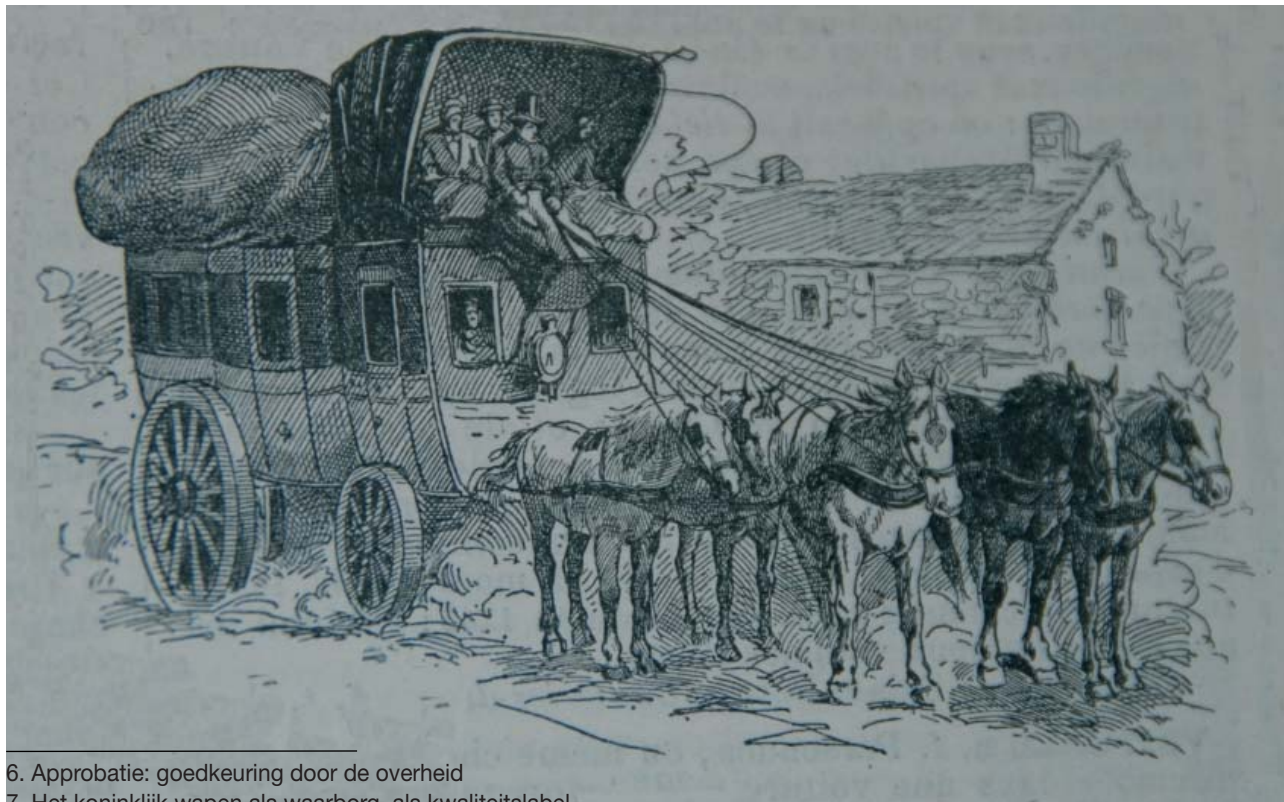
Art 1er Aan de Weduwe Jacques De Coester wonende te Poperinghe (Westvlaanderen), wordt by dezen tot weder opzeggens toe, verleend concessie, tot het aanleggen eener Diligence, rydende dagelyks tusschen die stad en Yperen (Westvlaanderen) en vice versa en zulks voor hare byzondere rekening en voordeel, zoodanig en in dier voege, als breeder is omschreven in de, aan het tegenwoordig besluit geannexeerde ordonnantie op het rijden van de zelve diligence.

Art 2. Aan de in voege voorsc. gebeneficeerde weduwe Jacques De Coester wonende te Poperinghe wordt by dezen verleend onze byzondere begunsting en bescherming en toegestaan ten blyke van dien, ons Koninklyk wapen met het opschrift Sauve garde, op het portier harer diligence te voeren⁷.

Onzen Minister van Binnenlandsche zaken wordt belast met de uitvoering van het tegenwoordig besluit te welken einde hem een afschrift van het zelve, mitsgaders van de in art 1 vermelde ordonnantie, zal worden toegezonden gelyk zulks mede zal geschieden aan onze Minister van den Waterstaat en der Publieke werken, als mede aan den Postmeester generaal, tot der zelve narigt en informatie respectivelyk.

Er zal wyders eene gelyk afschrift van het zelve besluit en ordonnantie worden uitgereikt aan de Weduwe Jacques De Coester wonende te Poperinghe (Westvlaanderen) ten einde zich overeenkomstig deszelfs inhoud nauwkeurig te gedragen

Gegeven te Laken den 26 Juni des Jaars 1819 het zesde van onze regering
(Getekend) Willem (..)

6. Approbatie: goedkeuring door de overheid

7. Het koninklijk wapen als waarborg, als kwaliteitslabel.

**ORDONNANTIE VOOR DE ONDERNEMING DER DILIGENCE
VAN POPERINGHE OP YPEREN (WEST VLAANDEREN) EN VICE VERSA, BEDIEND WORDENDE
DOOR DE WEDUWE JACQUES DE COESTER TE POPERINGHE VOORNOEMD**

ART 1

De diligence zal dagelijks zoo van Poperinghe als Yperen vertrekken.

Van Poperinghe zal dezelve afrijden aan de herberg genaamd La tête d'or⁸, en van Yperen aan die, genaamd Le Soleil.

De diligence vertrekt van Poperinghe des morgens te half negen ure, en van Yperen des middags te half vijf ure.

ART 2

Zij zullen te Poperinghe aankomen des avonds te zes ure en Yperen des morgens te tien ure.

ART 3

De prijs der plaatsen, de tolgelden⁹ daar onder begrepen is voor den geheelen weg bepaald op twee en vijftig cents (een franck, tien centimes) voor elken passagier, en voor elk uur op zes en twintig cents (vijf en vijftig centimes).

ART 4

De fooi aan den conducteur is geregeld op tien cents, voor den geheelen weg en op vijf cents voor elk uur.

ART 5

De vracht van het geld, goederen en koopmanschappen, is bepaald in manier als volgt: voor het geld voor den geheelen weg, voor ieder honderd gulden, dertig cents, mindere waarde in eene gepaste evenredigheid. Voor ieder uur afstands, zeven en een halve cents, op den voet als boven.

Voor de vrachtgoederen: wegende honderd en een pond nederlands gewigt (vijftig kilog)(SIC), vijf en dertig cents voor den geheelen weg; voor mindere gedeelten van den zelfven weg, voor de zelfde zwaarte tien cents per uur.

ART 6

De passagiers zullen niet voor hunne bagaadje betalen zoo dra dezelve het gewigt van twintig pond (tien kilogr) niet te bovengaan; zulks plaats hebbende zal voor het meerdere betaald worden, in evenredigheid van bovenstaande taryf voor de vrachtgoederen en koopman-schappen

ART 7

De reizigers, die de vracht van den geheelen weg betalen, zullen naar den tyd, of volgorde hunner inschrijving, de voorkeur der plaatsen hebben, boven die genen, welke slechts een gedeelte van den weg afleggen.

9. Het Gouden Hoofd, in de leperstraat. Zie Toponiemen van Groot-Poperinge, p 213: 1807 (N° 24 volgens de bevolkingsboeken van 1815).

10. "Péage" is geen uitvinding van de 20ste eeuw. In het Ancien Régime waren er aan de stadspoorten tolhuisjes waar voor vrije doorgang met beesten of handelswaar eerst betaald moest worden. In een "open" stad als Poperinge waren er bij het naderen van de bebouwde kom "barreelen", die om dezelfde reden een hindernis vormden. Men trof ze meestal bij een herberg; hieraan herinneren nog namen als "In de barriere" en "De peereboom".

In 1860 werden de octrooirechten (belastingen op zekere produkten) bij het binnenrijden der steden, en in 1866 de barreelrechten op de wegen definitief afgeschaft, en daarmee het verkeer voor de handel vrijgegeven (Dierickx, Prof. Dr. M., Geschiedenis van België en van onze tijd, DNB, A'pen, 1972, p 197)

Dit verlies aan inkomsten werd gecompenseerd door de stichting, in 1860, van het Gemeentekrediet, een coöperatie van geassocieerde gemeenten en provincies, die haar leden de gelegenheid gaf geld te lenen tegen gunstige voorwaarden (Algemene Geschiedenis der Nederlanden, Fibula-Van Dishoeck, Haarlem, 1977, dl 12, p 47)

ART 8

Bij aldien een of meer personen zich aanmelden, boven het getal, het welk de diligence kan bevatten om den geheelen weg, of slechts een gedeelte van den zelve afteleggen, zal by aldien evenwel het uur van vertreks nog niet geslagen heeft, dadelyk een besloten rytuig gegeven worden; of ten minste een kabriolet of fourgon¹⁰, van goede gordynen voorzien, welke de reizigers tegen regen en wind beschutten.

Vier reizigers zich aanbiedende, zullen zy een besloten, op riemen hangend, rijtuig kunnen vorderen. De bepalingen, in de tegenwoordige ordonnantie vervat, zyn ook op deze rytuigen toepasselyk.

ART 9

De diligences zullen met het slaan der naast by gelegen stadsklok¹¹ vertrekken, zonder naar eenigen passagier of vrachtgoederen te wachten en zonder dat men, het tydstip van het vertrek verzuimd hebbende, de betaalde vracht zal kunnen terug vorderen.

ART 10

De diligence zal den weg tusschen Poperinghe en Yperen, ten langste binnen een en een half uur¹² moeten afleggen, bij ontstentenis daar van zal een boete van drie gulden verbeurd worden, ten behoeve der armen van de plaats der aankomst.

De plaatselyke regering zal nog nogthans bevoegd zyn, de boete kwyt te schelden, by aldien de vertraging door onvoorziene omstandigheden is veroorzaakt geworden.

ART 11

De diligence zal vier wielen hebben, voorts goed besloten op veren hangen, en met portieren en glazen voorzien zyn, alles behoorlyk verzorgd, tot het meeste geryf¹³ en gemak der reizigers; van binnen zal zy zes plaatsen bevatten en van achteren moeten voorzien zyn van een sterk en goed ingerigt magazijn, of bewaarplaats, zullende zich op dien wagen wyders¹⁴ moeten bevinden alle tot zekerheid der reis benodigde gereedschappen.

ART 12

Ten einde de uitvoering van het voorgaand art. te beter te verzekeren, zal de stedelyke Regering van Poperinghe, ten minste vier keren in het Jaar, of meermalen, bij aldien zij zulks noodzakelyk acht, de diligence moeten onderzoeken en inspecteren, om zich van derzelve behoorlyken staat te overtuigen, of van ambswege, ten koste van den ondernemer alle zoodanige reparatien, of nieuwe constructien bevelen, als dienstig geoordeeld zullen worden.

ART 13

De ondernemer zal, ten genoegen van het stedelyk bestuur van Poperinghe, borgtocht moeten stellen, het zy personeel, of in onroerende goederen tot zekerheid der vracht goederen, koopmanschap en gelden, waar van de vervoer hem zal zyn toevertrouwd.

De zelve borgtogt is op Duizend Guldens bepaald ten burele van den hypotheekbewaarder zal behoorlyke inscriptie moeten geschieden van de ligging of gelegenheid der goederen, of van het domicilium van den borg, wanneer die personeel is. Een afschrift dier inschrijving zal, door middel der stedelyke Regering van Poperinghe, bij het Collegie der gedeputeerde staten der Provincie moeten worden ingeleverd.

10. Zo'n zeventig jaren later zouden de eerste tuf-tuf-karretjes uit de ateliers van vernuftige koetsenbouwers rollen. Die "carossiers" (carosse = koets) hadden het paard uitgespannen, de dissels weggenomen en een motor op de vierwieler geplaatst. Zo werd het voertuig zelf/auto-mobiel/bewegend. De terminologie bleef wel behouden: carrosserie/koetswerk, fourgon/bestelwagen, berline/vierdeurs, cabriolet/open wagen

11. In Poperinghe zal dat zeker "d'horlogie op de torre van Sinte-Bertins" zijn. De goede werking ervan was van cruciaal belang. In de stadsrekening van dat bewuste jaar 1819 vinden we: "à Masselis son tractement d'observer l'horloge dans le clocher de St bertin y compris fl 3:13 ½ pour frais d'entretien dont détail et mandat n° 54....59: 69 ½".

12. De tijd die wij nu nodig hebben om naar de hoofdstad te sporen

13. Geryf: confort

14. Wyders: voorts, bovendien

ART 14

De diligence zal geene zwaardere vracht mogen mede nemen, dan voor de straatwegen by de bestaande reglementen is of in het vervolg zal veroorlofd worden.

ART 15

In de posthuizen, zoo van aankomst als vertrek der diligence, zal een register gehouden worden, bevattende de namen, voornamen, kwaliteiten en woonplaatsen der reizigers; mitsgaders eene opgave der vrachtgoederen, koopmanschappen en gelden welke met dezelve vervoerd, worden. dit register zal aan het bestuur afgegeven worden, zoo dikwijls het zelve, het zal verlangen.

ART 16

Aan de Conducteurs zal, telken reize, eene lyst medegegeven worden, bevattende de namen, voornamen en bestemming plaatsen der reizigers. Die lyst zal mede behelzen de opgave der vrachtgoederen, koopmanschappen en gelden, welke met de diligence vervoerd worden met de adressen aan welke zy bezorgd moeten worden.

ART 17

De ondernemer zal zorg dragen, om zich van geschikte conducteurs te voorzien die passagiers met bescheidenheid en beleefdheid gegeven, en zich in het gebruik van den drank niet te buitengaan. De ondernemer is voor zyne bedienden verantwoordelyk onverminderd zyn verhaal op denzelven

ART 18

Hij is insgelijks verantwoordelyk voor de koopmanschappen, vrachtgoederen, gelden in het algemeen, voor alle zoodanig objecten, welke vervoer hem zal toebetrouwd worden; met uitzondering nogtans in geval van diefstal of geweldadige berooving.

ART 19

De Passagiers zullen zich onderling geen overlast mogen aandoen. Niemand zal vermogen te roken, zonder toestemming der andere reizigers, of bij zich eenigen hond, of ander gedierte, op het rytuig nemen. Degeen, die aan het, daartoe by hem door den Conducteur te doene, aanzoek niet voldoet, zal eene boete van drie guldens betalen, ten behoeve der armen van de plaats van vertrek.

ART 20

Tot Poperinghe en Yperen zal aan de Posthuizen een register gehouden worden, waar in ieder passagier zal kunnen opteekenen, mits door zyne naanteekening zulke bekrachtigende, de klagten welke hy zal vermeenen tegen een zyner reisgenooten te kunnen inbrengen, zoo wel als tegen de Conducteurs, wegens de overtreding der tegenwoordige ordonnantie. Bij het teekenen van zijnen naam zal hij gelyktydig zijn beroep en gewoon verblyf vermelden. De Directeur van het Posthuis, ter plaatse alwaar de klagte zal ingebracht zyn, zal gehouden wezen, het register, binnen den loop van den dag, aan het bestuur ter hand te stellen, het welk daar aan onverwijld het noodig gevolg zal moeten geven.

ART 21

Die vermeenen mogt eenige gegronde klagten te kunnen inbrengen wegens ondergane schade of verlies, aan de, met de diligence vervoerd geweest zynde, goederen of gelden, zullen van den zelfden weg zich kunnen bedienen.

ART 22

De ondernemer vermag als zoodanig op zoodanige tyden dat de diligence niet rydt, geene reizigers of goederen vervoeren¹⁵.

15. Dus buiten de diensturen geen cumulatie, noch concurrentie voor taxi-bedrijven of UPS-DHL & C°...

ART 23

Noch de ondernemer, noch de Conducteurs dezer diligence, vermogen zich met particuliere brieven te belasten, dan onder de zelfde gehoudenheid en verordeningen, als bij de Wetten en reglementen voor de brieven posterij zyn vastgesteld
deze brieven zullen behoorlyk op een register moeten worden gebragt overeenkomstig het 15e artikel.

ART 24

De ondernemer is gehouden, om buiten kosten van het Rijk de pakketten voor den dienst van het Gouvernement te vervoeren wanneer de gewone middelen der brieven posterij daartoe niet toereikend mogten zijn.

ART 25

Buskruid (SIC), sterkwater, vitriol, phosphorus, zwavel of in het algemeen eenige andere lichtbrandbare stoffen waar door aan de reizigers eenig gevaar zoude kunnen worden toegebragt, zullen met de diligence niet vervoerd mogen worden.

ART 26

De tegenwoordige ordonnantie zal in de Posthuizen van aankomst en vertrekt (SIC) te Poperinghe en Yperen, in eene zichtbare plaats, worden voorgehangen, en dezelve aan elken reiziger of belanghebbende op zijne begeerte ter lecture moeten worden afgegeven.
Afschriften zullen daar van aan de daarbij geconcentreerde stedelijke Regeringen worden afgegeven, om op derzelver uitvoering toezigt te houden.

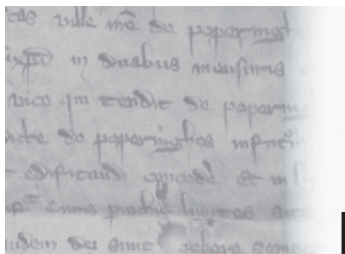
Geapprobeerd bij Koninklijk besluit van 26 Junij 1819 La y 5

(Get) De Mey van Streefkerk
Acct met des zelfs origineel
De Griffier ter staats secretarie
(Get) D'hamecourt I G
Voor eensluidend afschrift
De Secretaris generaal
By het ministerie van Binnenlandsche Zaken
(Get) Sneitter I S
Voor gelykvormig afschrift
De Griffier der Provincie Westvlaanderen
Roels

Eigenlijk is er niets nieuws onder de zon.

Toen al was het rijtuig een rookvrije ruimte en moest de chauffeur bob zijn. Er waren maatregelen genomen voor pech onderweg en er bestond een embrionale vorm van automobielinspectie.

Toch niet zo primitief, als je de snelheid en het comfort even buiten beschouwing laat...

BIJZONDERE PROCESSEN

Philippe CAEYSEELE, Jacques DESTAILLEUR, Joël DEZEGHER, Kris OLLEVIER, Stefaan RIEM, Roland TALLY, Henri VANDENBERGHE.

Een kwarteeuw paleo-leergang in het stadsarchief te Poperinge willen wij bekronen met wat producten van het laatste jaar. Zeg maar, scripties van de masters (laatstejaars of doctorandi van de plaatselijke leergangen, “leergangen in den lande”). We nemen deze teksten over met begeleidende voetnoten.

SAP 235A

De farde werd opgedeeld zoals ze is gevonden en de gevorderden tastten toe.

1 (1678)

Beledigingen aan het bestuur.

A

Gaat over Jan PETIT die tijdens de gemeentevergadering “hooghe ende harde woorden adresseert” aan Jean Baptist DE MARLE en de militaire personen van het garnisoen in Poperinge. Hij heeft het hooi uit zijn huis moeten halen voor het “logieren van militairen” en moest nog betalen ook. Hij verwijt het bestuur dat zij niet goed omgaan met belastingsgeld.

Jan wordt terecht gewezen door de baljuw en krijgt een boete van vier ponden grooten vlaams voor de wetkamer en twee ponden grooten vlaams voor de baljuw. Daarbij moet hij nog de kosten van de acte ophoesten.

Letterlijk zegt hij: “Gij behoorde u beden te schamen het stinckt ende roept vrake voor Godt ghylieden zullen het magistraet uitgaen ofte wij zullen Poperinghe abandoneren¹”.

B

21 Junij 1672

Amplificatie van heesch over dheer Jan Baptist DE MERLE ende dheer ende messire Lodewijck MAKEBLYDE causa officij heeschers messire Jan MAZEMAN verweerdere ten delicten².

Alvooren tenderen³ ten fyne⁴ den verweerdere ghecondamneert⁵ sij de voornoemde iniurien te herroupen in open ende ghebannen vierschare⁶ op syne blote cnien ende met ongedeckten hoofde ende wat aengaet het vorder⁷ affront ende schandael ghedaen aen voornoemde door den verweerdere versoucke hem ten dien regaerde⁸ thebben ghecondamneert in eene boete van drye hondert gulden een derde ten proffycyte

1. Abandoneren: verlaten

2. Ten delict: de processen werden ingedeeld: delicten kwamen “ter keurgedinghe”, andere processen kwamen voor de “camere”.

3. Tenderen: bedoelen, zich richten naar.

4. Ten fyne: met de bedoeling; om

5. Ghecondempneert: veroordeeld

6. Open en gebannen vierschare: Bannen: *op eene plechtige wijze bijeenroepen*, vooral in de uitdr. Die vierscare bannen, *de vierschaar op plechtige wijze openen*.

7. Vorder: vorige

8. Regaerde: opzicht

vanden heere tweede derde ten proffycyte vanden gheïnteresseerde ende tander derde tot decoratie⁹ vande wethcamer deser stede alle met coste emmers laeten alle dheescher ter discretie¹⁰ vande juge mitswelcke¹¹

Kantlijn: Ghedient¹² den 21 Junij 1672 compareerde dheer Jan Bapt DE MEERLE den wet onder eedt de calumnia¹³ present dheer Andries BEKE burghmeester van wet¹⁴ heeft berespondeert deze amplificatie van postitien¹⁵ ten by wesen van messire Jan MAZEMAN desen 21 januarij 1672 dheer Jan Baptiste DE MEERLE non credit¹⁶

Amplieeren¹⁷ by messire Jan MAZEMAN verweerdere iegheens dheer Louys MAECKEBLYDE ende Jan Bapt DE MEERLE ut agunt¹⁸ heeschers zijne voorgaende posities secht voor mijne heere burchmeester ende schepenen der stede van poperynghe tnaervolghende

1. Inden eersten of dheer Jan Baptiste DE MEERLE niet en ghelooft dat dese verweerdere was by drancken als den act danof hij hem dolaert¹⁹ is gheschiet.
2. Dienvolghende of hij niet en ghelooft dat yemant droncken synde een ander met woorden iniurieert²⁰ den zelve door actie van iniurien can gheconvenieert²¹ worden?
3. Indien den verweerdere secht dat hy tselve ghelooft men sal hem afvraghen of hij niet en ghelooft dat den zelve door dronckenschap boven iniurieen gheexcuseert²² wordt?
4. Namentlick als hij nuchter gewoorden synde de iniurien gheen ghestant en doet²³ ende daer van berou heeft, heeschere de verweerdere ghedaen heeft ende mits deze is doende indien hij dheeschere mocht in dronckenschap gheiniureert hebben twelck hy nochtans niet en weet
5. Waer mede den verweerdere notoirelyck²⁴ moet ghestaen²⁵ volghens de claere leerynghe wesende in para titulis sit de iniure²⁶ sub nr 4 gipan Lib 4 instit disput 35 nr 7 etca seqq damh²⁷ in prax. crim. cap. 139 nu 12.
6. Mitswelcke den verweerdere neemt conclusie ende versouckt als by voorgaende posities ende indyen den heeschere hem daer mede niet en wilt ghenoughen²⁸ heescht kosten vande incident etcetera

J. Mazeman 1672.

Ghedient den xx Junij 1672

Jan MAZEMAN antwoordt overal dat hij niet akkoord is.

9. Decoratie: opsmuk

10. Discretie: onderscheiding.

11. Mitswelcke: Geijkte uitdrukking waarmee het betoog afsluit, waarin gevat een beleefdheidsformule en de samenvatting van verzoek.

12. Dienen is het werkwoord dat wordt gebruikt voor het afhandelen van een rechtsgeding.

13. Eed de calumnia: Lat. Calumnia: laster, de eed geen lasterpraat te verkopen..

14. Burghmeester van de wet en de burghmeester van de commune waren beiden burgemeester op hun rechtsgebied. De burgemeester van de wet is te vergelijken met de huidige politiecommissaris, de burgemeester van de commune is de huidige burgemeester.

15. Positie: stelling.

16. non credit: de zin die wordt gebruikt om te noteren dat de aangesprokene ontkent. Dit is hier het geval over de gehele lengte in de linker kolom naast de tekst.

17. Amplieeren: uitbreiden.

18. Ut agunt: zoals ze hier optreden, in die functie, in deze casus.

19. Dolaert: verward persoon.

20. Iniureeren: beledigen.

21. Convenieren: wederkerig, zich voegen naar iemand.

22. Gheexcuseert: verontschuldigd.

23. Gheen ghestant en doet: niet volhoudt.

24. Notoirelick: zoals bekend.

25. Gestaen: volhouden.

26. De iniuria: In het wetboek onder 'belediging' waarop volgt de verwijzing.

27. DAMHOUDERE: Practycke ende handbouck in criminele zaeken ... ghemaect ... by loos de Damhoudere, Titel (a°. 1555)

28. Ghenoughen: akkoord gaan

B2

Kantlijn: Compareerde dheer Jan Bapt DE MEERLE heeft onder eedt de columnia dese positien berespondeert present dheer Adries BEKE burchmeestere van wet ende messire Jan MAZEMAN daerover geropen die present heeft gheweest ende hem beresponderinghe den xx junij 1672 nihil facti²⁹ (antwoord op eerste inbreng).

Positien over Mr Jan MAZEMAN zo hij aenghesprocken in verweerdere jeghens dheer Louijs MAECKEBLYDE officij causa³⁰ ende dheer Jan Baptiste DE MEERLE ut agit³¹ heeschere voor mijnen heere burchmeesters ende schepenen der Stede van Poperynghe.

Aleer per verweerder te doene syne contrarie preuve³² daer toe hij gheadmitteert is per acte van junij 1672 ende om hem niet te belasten met onbehooren probatie versouckt dat den ijden³³ heescher sal hebben preallabelick³⁴ te beresponderende per actum credit vel non³⁵ de naervolghende pointe ende articelen Op iedere vraag een “non credit” in de marge.

1. Inden eersten of hij niet en ghelooft dat alle actien van iniurien bestaen moeten in de rechte intentie³⁶ van ghonnen die de selve proferreert
2. Overmidts hij int doene van act niet droncken en waere
3. Bij dien als de verweerdere soude verclaersen³⁷ onder eedt eenighe iniurien sheeschers laste thebben gheprovoockt non iniuriando noniuro³⁸ de pretense iniurien gheene iniurien en souden wezen?
4. Item of dheescher oock niet en ghelooft dat eenighe van sijne ghetuyghen ten daghe pretensen³⁹ actie tweemaal sat ende droncken sijn gheweest? Jae in sulc voughe dat men hun heeft moeten thuys senden ende vaste houden vreesende dat sij souden ghevallen hebben emmers enighe van hemlieden.
5. Voorts of hij niet en ghelooft dat den act niet en probeert van dusdanig ghestelde droncken alvooren naer rechte. Toedies dat de zelve personen oversulcx syn reprochable⁴⁰ ende niet ghelooft en hun segghen naer recht is constant.
6. Eindelijnghe of dander ghetuyghen bij dheeschers ghedaen hooren zij niet en ghelooft met ghelycken zoope⁴¹ waren overgoten (absit tamen iniuria⁴²).
7. Voughende daerbij dat zijlieden oock niet syn ghelooft obsterende⁴³ zijlieden syn in processe jeghend den verweerdere.

Mitswelcke den verweerdere versouckt dat den tweeden heeschere alle de voorschreven poincten ende acten sal hebben sverweerdters presentie cathgorice et sine restrictione mentalite⁴⁴ te responderende, op peyne dat de zelve ghehouden werden over ghekent te sulcks prouffyte als naer rechte over protestatie⁴⁵ van anderssins onverlet blyfven van per verweerder te doene zijne contrarie preuve cum extensis⁴⁶

29. Nihil factie: ze hebben niets gedaan, er is niets gebeurd.

30. Causa officii: van ambtswege.

31. Cf. voetnoot 18

32. Contrarie preuve: tegengestelde bewijsvoering.

33. Ijden: 2den.

34. Prealabelick: vooraf.

35. Per actum credit vel non: met de antwoorden ik beken of ik ontken.

36. Rechte intenatie: oprechte bedoeling.

37. Verclaersen: verklaren.

38. Non iurando non iuro: niet zwerende zweert hij niet.

39. Pretensen: bewuste.

40. Reprochable: toe te rekenen, te verwijten.

41. Met gelycken zoope overgoten: even bezopen/dronken.

42. Absit tamen iniuria: bij hen is er geen verwijt, bij hen is het verwijt afwezig.

43. Obsterende: steigeren, tegen stroom in aan.

44. Categorice et sine restrictione: kategoriek, dus “ja” of “neen” en zonder “maar”, zonder restrictie in de geest.

45. Protestatie: tegen test

46. Cum extensis: uitgebreid.

C1

Er is verder nog een “Heesch ieghens” de “verweerdere Pieter VANDEN PEEREBOOME bailly” .. “ten laste van Martin TELIER.. ghevangen voor burghemeesters ende schepenen van Poperinghe”.

Materie: Het is “verboden by nachte naer het wingeroen⁴⁷ achter de straeten te loopene ... smitten van steenen ende anders ghecrisch⁴⁸ ende beroerte..... te beletten de ruste vande ghemeente .. scherpelicke te wederstaen⁴⁹ ... met geweld d’officieren van justicie principalick int exerceren van huerlieden officie ende quitten van haerlieden eedt nochte hemlieden te spotten⁵⁰ ofte ignominieuselick⁵¹ te iniureren⁵² op peene⁵³ van punitie naer de gheleghentheit van de zaeke.

D1

24 04 1678

Boeren van Westvleteren hebben een paard geraakt van een soldaat die voorraad kwam halen ten tijde van het beleg van Ieper.

Franse soldaten brengen mee dat er een ondervraging was in het Frans.

Information tenue pardevant les bourghmestres et eschevins de Poperynges a la requisition du bailly dudites lieu a cause que quelques paisans du villaige de West-fletren ont blessé certain cheval d’unq cavaillier du camp devant Ipre ce 18 de mars 1678.

Piere DAVID dict Charleville eagé de 31 ans natijf de Charleville, soldat du regiment du sieur van DEUVRE de la compagnie du Moior⁵⁴ dit et declare par serment q’il est venu ce iourdhui hors du camp devant Ipre pour aller guerrir⁵⁵ des fouraiges et aiant chargé quelque avoisne sur son cheval, quelques paisans de Westfletren sont venu et ont tiré quatre a cincqs de fusilz et ont blessé son cheval en tesmoing⁵⁶ de quoy at signé cest presente deposition, le plus bas estait signé : le marcq de Piere DAVID.

Ainsi faict et passé pardevant les bourghmestres et eschevins de Poperyngues, le iour et an que dessus, tesmoing comme greffier de Poperynge: Philippes RAULÉ.

Le sousigné Piere DAVID, cavaillier desoubs la conduite⁵⁷ du capitain SUSAY declare et atteste par ceste estre veritable que le 18 de mars dernier estant au siege devant la ville d’Ipre et venant fourager sur la paroisse de Westfletren at il comparant illecqs trouvé quelques sacqz d’avoine lesquelz il at chargé sur son cheval, dont les paisans de ladite paroisse ont faict sur luy l’alarme et sur ses compagnons et poursuivij iusques la cense occupeé par Jacob LOOTEN, ensuite du relas et dire de Danel GRIBAU, Francois DE BAENST et Jan DIEDEMAN dela venant du cotté du zuydt des terres dela cense dudit LOOTEN occupeés par Jan DE WAGHEMAKER, filz de Martein at ledit DAVID esté obligé de quitter ses sacqz et avoisne et estant courru iusques a la rue du gervelgat, venant enter les terres des enfans Jan DIEDEMAN, filz de Pauwels et le bois de Leonore POURS et Piere DE SCHILDERE at son cheval sur la terre de DIEDEMAN reccu ung coup de fusil dans le pied, venant du cotté d’oost sept a huict hommes dela estant courru enter les terres des dites enfans DIEDEMAN et l’herbaige appertenant aux enfans Robert VANDEN GOESTEENE, son cheval at reccu unq coup de fusil de cotté dans la potraine⁵⁸, des personnes avandictes, outre cela ledit David estant proche le moulin du gervelgat at receu quelques coups de baston des susdites

47. Wingeren: avondklok

48. Ghecrisch: geroep.

49. Wederstaen: weerstaan, tegenhouden

50. Quiten: kwijten

51. Ignominieuselick: schandelijk

52. Iniureren: beledigen.

53. Peene: straf.

54. Moior: majoor?

55. Quérir: halen

56. Tesmoing: témoin, hier is duidelijk dat de ‘s’ werd vervangen door een é (aigu).

57. Desolubs la conduite: onder het bevel

58. Potraine: Fr. poitrine; borst.

personnes q'estaient venu du cotté d'oost et at esté constraint de quitter illecq son cheval, les raisons de sa cognoissanse sont que cela luy est ainsi arrivé comme cy devant par luy cet déposé et que apres il at recou⁵⁹ son cheval proche le pont de pierre⁶⁰ dans ladite rue avecq lequel cheval il allé iusques a l'armée devant la ville d'Ipre ou ledit cheval est mort. Actum ce 26 mars 1678 et cetait signé le marq de Pierre DAVID, Frans DE BAENST, Danel GRIBAU, Jan DIEDEMAN et moij present Guilliame SCITS⁶¹, notaire publicq.

Ainsi translaté par moij soubsigné: greffier de Poperinge, Phillips RAULÉ.

De verdere ondervragingen zijn in het Nederlands.

Informatie preparatoire ghehouden door my onderschreven oopenbaer sconincx notaris residerende binnen der stede van Poperynghe, present de naerghenoomde ghetuughen ten versoucke van dheer ende meestre Louijs MAECKEBLYDE, bailliu aldaer, omme de selve te emploijeren daer by soo hij in Rade weet opde naerschreven gheschiedenisse ende faicte, den 24ste april 1678.

Robert VOET, filius Maillaert, oudt veertich jaren ofte daer omtrent, landtsman inden Hamhouck van Poperynghe, oorconde ghehoort ende gheëxamineert op seker poincten interrogatoire hem vooren ghehouden, tuught ende verclaert op zyne manne waerheijt⁶² in plaetse van eede, goede memorie t'hebben dat inde maent van maerte laetst ghedeurende het belech van Ipre sonder ont'houden thebben den precijsen dach dat hy was ghevlucht te bussche met syne beesten als wanneer in nuchtenstont tusschen de neghen ende thien uren heeft seere hooren roupen "valt aen" door de lantslyeden van Westvleteren ende het zwynlant, als te weten Pieter BEIRNAERT, Jan TAVERNIER, Jan BUSSEN, N. SCHREVEL, Florens FLOORESEUNE ende andere, de welcke waren vervolghende met fusycque ende wapens de fouragiere die op Westvleteren hadde ghefouraigiert⁶³, die sy hebben vervolcht tot omtrent den gervelgatmeulen, hebbende ghesyen ende ghoort dat de selve lantslyeden waren schietende naer de selve fouragiers soo wanneer sy opde jurisdictie van Poperynghe waren ghecommen, tuughende ende deposerende als vooren ghehoort ende verstaen t'hebben datter alsdan een peert vande voornomde fouragiers gheschoten ende ghequetst is gheweest, hebbende voorts ghesyen dat den voornomden SCHREVEL eenen was vande hittichste ende fougéuste⁶⁴ die de selve fouragiers was vervolghende met sijne fusycque inde handt hebbende, voorts ghesijen den selven SCHREVEL syne fusycque opde selven fouragiers heeft ghelost tot twee, drie diversche stonden, met sulcke furie dat enen vande selve fouragiers ghenootsaecht is gheweest van syne haversacken te laeten vallen, die vande vervolghers opghenoomen gheweest ende onder hemlieden ghepartagiert⁶⁵. Ghevende voor redenen van wetenschap alle t'ghonne voorschreven t'hebben ghesijen ende ghehoort ende namentl. sijen ende hooren lossen diversche fusycque schooten, waer van datter sommighe sijn gheschiet in het hof vanden deposant, boven dat hij hun heeft sijen opnemen de gheabandoneerde sacken ende voorder niet verder ter materie dienende, sluyt syne depositie die naer lecturen d'origine rustende onder mij, notaris heeft onderteeckent met sijn marcq ende syn name ende toename daer by ghedaen schrijven.

Joos ende Christiaen COPPEN, zoonen Joos, den eersten oudt sessentwyntich ende den anderen tweendertich jaren ofte daeromtrent, beede buschwerckers, oorconden ghehoort ende gheëxamineert als den voorgaenden tuughen ende verclaersen op hunne manne waerheijt goede memorie thebben dat inde maent van maerte laetst, ghedeurende het belech van Ipre, sonder onthouden thebben den precysen dach datter enighe soldaten hebben gheweest fouragieeren op Westvleteren, waerop die vande selve prochie met noch enighe zwynlandenaers "valt aen" hebben gheropen, dewelcke sy hebben vervolcht met fusycquen ende ander gheweiren tot opde jurisdictie van Poperynghe, schietende ende lossende hun fusycquen, daer van sy deposanten het vier ende vlammen hebben sijen gheven mits zy deposanten waren ghevlucht inde busschen met vrouwen, kynders ende huyscastheil welcke fouragiers vande voornoemde personen

59. Recou: Fr. Reçu; ontvangen.

60. Pont de pierre: Fr. Pont de pierre; stenen brug.

61. SCITS: SCHOTS, DESCHOT?

62. Het is ons bekend dat men in het gerecht wel eens durfde het getuigenis van de vrouw als minder waardig te beschouwen.

63. Ghefouraigiert: bevoorraad

64. Hittigste ende fougéuste meest verhitte en meest ontstuijme.

65. Ghepartagiert: verdeeld.

vervolcht hebben gheweest tot omtrent den ghervelgatmeulen, deposerende voorts dat hij ontrent Jacob ende Jan WAGHEMAECKERS hofsteden hebben syen ligghen, twee sacken met haver achter ghelaten door de foragiers welck haver de voorschreven vervolghers hun hebben aengetrocken, ghevende voor redenen van wetenschap alle tghonne voorschreven t'hebben ghehoort, verstaen ende ghesien ende voorder niet wetende ter materie dyenende sluijten hunne depositie naer⁶⁶ lecturen d'originele rustende onder mij, notaris.

Hebben onderteeckent met elck hunne respective marcquen⁶⁷ ende daer byghedaen schrijven hunne namen ende toenames.

Franchois BOSHAER⁶⁸, innwoonder der stede van Poperynghe, oudt viftich jaren ofte daer omtrent, den welcken attesteert op sijne manne waarheijt dat hy opden 24ste maerte 1600 achtentseventich door oordre⁶⁹ vande greffier deser stede is ghesonden gheweest inden merghenstont naer de prochie West-Vleteren om te gaen halen twee vande notabelste prochianen aldaer ten effecte sy souden hebben commen spreekken tselve Poperynghe sekeren officier ende cavaillier⁷⁰, franchoisen over t'quetsen ende dootschieten van seker peirt dat de selve van West-Vleteren eenighe daghen daer te vooren hadden ghedaen inder voughen⁷¹, dat naer twee persoonen prochianen van tselve West-Vleteren met hem attestant naer Poperynghe ghegaen ende den selven officier ende ruijter ghesproocken hadden, is hy die spreekt naer deze heere burghmeesters RYNSDYCX iterativelick ghesonden gheweest met de voornoemde twee persoonen van West-Vleteren opden ruijter wyens pert gheschoten was gheweest om te besichtighe de plaetse waer t'faict gheschiet was ende alsoo ghecommen wesende met viere vanden kouckuijmeulen op t'velt van enen N. PETILLIOEN alwaer den voorschreven ruijter seyde "sijet mijn heeren" in fransche tale "daer is den meulen" denoterende den kouckuytmeulen "de ghenne die mijn pert gheschoten hebben, hebben mij meer dan een quartier mijls daer over vervolcht" twelcke de twee selve van West-Vleteren hoorende, seyden: "ist soo, ghy meucht wel weder keeren" ghelyck hy ghedaen heeft metten attestant, zijne redenen van wetenschap sijn dat hij de zelve woorden alsoo heeft hooren vuytspreken ten daghe, plaetse ende presentie voorseyt, sluytende daer mede syne attestatie dies hy d'originele rusten alsvooren naer lecture heeft onderteeckent "eodem"⁷² met zijn marcq⁷³ ende daer by doen schrijffen syne name ende toename.

Aldus de voorschreven oorconde, ghehoort ende gheëxamineert ter presentie van Jan VANTRECHT ende Jaecques MAEZEMAN ten daghe ende jare voorseyt.

Toorconde ende is d'originele van diere rustende alsvooren, onderteeckent in de presentie:

J.MAEZEMAN, Jan VAN TRECHT ende J. Maseman, notaris publicque. Ende alsoo danof versocht was "instrument in forma" is dese gheëxpedieert onder t'hantteecken vande selven notaris omme te valideren daer t'behoort. Toorconde: J. Mazeman, notaris publicque, 1678.

Uit de Resolutien: ZES FRANSE SOLDATEN VERMOORD IN POPERINGE.

Omwille van de procesgang die hierop volgt rond de "masacre van de Franse soldaeten" waar we in de inleiding van het artikel rond Jeroen DELBAERE naar hebben verwezen, hebben we enkele teksten omgezet uit de resoluties. Hiermee is het plaatje wellicht duidelijker.

66. Naer lecturen: na het lezen (van de verklaring)

67. Marquen: marcq (mv); handtekening van een ongeletterde: kenteken (kruis, cirkel..)

68. BOSHAER: Bossaert (?)

69. Oordre: order, bevel.

70. Cavaillier: soldaat uit de ruitery, 'peerdevolk' (cf. cheval).

71. Inder voughen: zo, op die manier.

72. Eodem: Lat. 'deze zelfde' (datum).

73. Marcq: kenteken.

14 08 1676

Na het beleg van ARIE⁷⁴, kwam het Franse leger onder het bevel van MAARSCHALK D'HUMIENNES voorbij te Poperinge.

Waarschijnlijk dat de soldaten hier wat vertoefden en dat zij, zoals het alsdan de gewoonte was, hun noodzakelijke voorraad aanvulden door zich onrechtmatig te bevoorraden. De bevolking onderging dit niet lijdzaam.

Het blijkt zeker te zijn dat op de 14de augustus 1676, 's morgens, drie soldaten aangerand werden en dat er in den namiddag zes andere vermoord werden door de 'landslieden'.

Het gevolg daarvan was dat de Stad door de Franse Militaire Overheid bedreigd werd met plundering en brandschatting, en dat het Magistraat zich in alle bochten moest wringen om daarvan gevrijwaard te worden. Het staat ook vast dat ze de straf niet konden ontlopen zonder zware geldboete.

Uit het getuigenverhoor en de verklaringen van de 'betichte' zijn heel wat belangrijke gegevens te distilleren.

JACOB PARENT wordt 'beticht' van."met syne complicen, up den 14 Oust 1676 (alswanneer het fransche leegher onder de conduite⁷⁵ van den MARESCHAL D'HUMIÈRES, alhier passeerde, geaggresseert hebben omtrent ten thien heuren voornoene, in den HAMHOEK deser Jurisdicte, drie fransche soldaeten ende hemlieden met force afgenomen heurlieden wapens, gelt ende goederen, waarmede de verweerdere (PARENT) ende syne complicen niet desisteerende⁷⁶, nemaer vallende van het een quaet in een ergher, is ghebeurt ten selven daeghe, naer middag, datter een rencontre⁷⁷ ende ghevecht is gheweest tusschen den verweerdere ende syne complicen ende zes andere fransche soldaeten, omtrent de Gervelgatmeulen, alwaer sy dapperlyck op elekander hebben gheschooten inder voughen datter eenighe van voornoemde fransche soldaeten ghequest syn ende heurlieden gevoelende overwonnen, getraght hebben omme quartiere ende hun leven te moghen behouden, twelcke hemlieden toegestaen ende geaccordeert is gheweest.

Daernaer de verweerdere (PARENT) ende syne complicen, de voornoemde zes soldaeten geleyt hebbende naer de bosschen ende aldaer hemlieden totaelyck geplundert ende afgenomen heurlieden cleederen, gelt ende wapenen,ende daarnaer hemlieden doot gheschooten ende miserabelick gemassacreert, metsgaeders de voornoemde afgenomen cleederen, gelt ende wapenen onder hemlieden gedeelt. Hebbende den verweerdere (PARENT) twee soldaeten van de zesse doot geschoten, den eenen met een roer⁷⁸ ende den anderen met een pistole".

Een tweede betichte, Jan LOOTEN bekent dat hy met syne complicen op den 14den oust 1676 gheattacquiert hebben DRYE fransche soldaeten ende gheleyt naer de bosschen hebbende den verweerdere (LOOTEN) gheprofyceteert een pistolet, 't welcke hy heeft ghehouden tot Sondaeghe daarnaer, alswanneer den dagh was ghenomen omme de hinnen ende de kieckens die sy afgenomen hadden van de voornoemde soldaeten, te gaen eten in de herberghe van "Achtergaele⁷⁹", alwaer dat er questie⁸⁰ gheresen is tusschen desen verweerdere ende Maerten VAN DAMME, nopende⁸¹ hun bollen, in welck ghevecht het voornoemde pistolet door den voornoemden VANDAMME in stucken is gheslegghen op het hooft van den verweerdere. (LOOTENS)

Ende voorder ghevraeght synde nopende de ander ses soldaeten die naer noene doot gheschoten wierden, seght aldaer niet present 'thebben gheweest, nemaer dat hetselve faict ghedaen synde, dat 't synen huysse ghecommen seyn Pieter PARMENTIER ende Guillein MERLEVEDE omme hauwen⁸² ende spaen⁸³, alwaer

74. Arie: Arën, Aire-sur-la Lys.

75. Conduicte: leiding.

76. Desisteeren: afzien van.

77. Rencontre: ontmoeting.

78. Roer: vuurwapen.

79. Achtergaele: (herberg) De Nachtegaal, "Toponiemen van Groot-Poperinge,p 408-409".

80. Questie: (Dial.) ruzie

81. Nopende: in verband met

82. Hauwe: hak, handwerktuig van de tuinier, o.a. om aarde terug in een gegraven put te trekken

83. Spaen: spaden, om te spitten.

sy eene spae hebben ghehad, sonder te weten ten welcken eynde⁸⁴; hebbende wel hooren lossen eenighe schoten int bosch, ende derrewaerts⁸⁵ gheghaen synde op het gheruchte, heeft ghesien eenighe soldaeten-doodt legghen, ende soo vertrocken metter daet.”

Een getuige “seght dat hy de lantslieden ende de soldaeten heeft gerencontreert⁸⁶ op de Coppernollestraete, sonder dat hy met hemlieden is ghegaen, dan heeft wel hooren schieten, ter welcker oorsaecke hy ghegaen es naer het busch alwaer hy eenighe personen heeft sien doot liggen ende alsoo wederkeerende door het hommelhof van Jacques PLAETEVOET, heeft daer ghevonden diversche lantslieden besigh met den buydt te deelen van de dootgeschoten soldaeten, sonder dat hy, (Pieter DE HEM, getuige) iet heeft gheprofycteert van den buyt die daer wiert ghedeelt, nemaer soo hy seyde dat het niet en was wel ghedaen, heeft Maerten VANDAMME gheseyt aen hem, getuyge, en aen Jan MAERTEN: “Stopt uw backhuys⁸⁷, ick sal een patagon⁸⁸ geven”, die Maerten Vandamme heeft gegeven an Jan MAERTEN, welcken patagon den verweerdere (DE HEM) heeft ghewisselt ende daarvan ghegheven an selven Jan MAERTEN een gulden ende daernaer an Maerten VANDAMME.

02 04 1677

Resoluties “Ten selven daeghe rapporteert den Pensionnaris dat hy hadde gheweest naer Cortryck, omme te solliciteeren t’ relaxement⁸⁹ van 6 ghevanghenen aldaer, gheaccuseert dat sy ter doot zouden ghebracht hebben ZES fransche soldaeten in passagie van Marisal D’HUMIENNES in oogst lestleden”.

13 04 1677

Resolutien blz. 115-116 - “Ten selven daeghe voorenghehouden synde het ghevanck van personen deser Jurisdicctie, binnen de chitadelle van Corterycke, ter causen eenighe fransche soldaeten dewelcke afflivich soudent gheweest zyn ghemaect gheweest in Ougstmaent lestleden⁹⁰, binnen dese Jurisdicctie, ende alsoo dese Stede ende Jurisdicctie ter dier oorsaecke staen ghebrant, ghepilleert⁹¹ ende ghevanghen ende bovendien in ghenomen te worden, inghevolghe van orders ende resolutie van Marquis DE LANNOY, ende alsoo d’er ter dier oorsaecke beschryf is ghecommen van wegghen den Gouverneur van Corterycke inhoudende dat men moet senden ghedeputeerden behoirelick ende suffisantelick gheautoriseert, omme deselve saecke te behandelen, ende die af te maecken, metsgaeders het mondelings rapport van Pensionnaris LANGHE, soo ist goet ghevonden ende gheresolveert wier Charles RINSDICX met Mre⁹². Jan DE LANGHE, benefens d’Heer Andries BEKE ende Mre. Jan MAZEMAN, ten fyne⁹³ af te maeken dese saecke voor sulcke somme als het best doende is”.

27 04 1677

Resoluties blz. 12.

“Alsoo dese generaliteyt verdreyght wordt met pilliage⁹⁴ ende brandt door de Gouverneur van Cortrycke DUPERQUI over de faulte ende grouf faict die soudent ghecommitteert hebben eenighe lantslieden ende alreede eenighe ghevanghen staende tot het voorn. Cortrycke, nochtans niet culpable van diere, ende omme voordere inconvenienten⁹⁵ te beletten, het effect van groote dreygementen die ghedaen worden van het selve Cortrycke, is ghedeputeert mits desen, d’Heer ende Meestere Charles RYNSDYCX, burghemeester,

84. Ten welcken eynde: waarom,

85. Derrewaerts: die kant uit, daar-waarts.

86. Rencontreeren: ontmoeten.

87. Stopt uw backhuys: Hou je wafel, mond dicht

88. Patagon: munt uit Spanje en de Spaanse Nederlanden

89. Relaxement: vrijlating.

90. 08-1676.

91. Pilleeren: plunderen, beroven.

92. Meestere: Meester, titel die- zoals nu nog - werd gebruikt voor notarissen, advocaten, edm.

93. ten fyne: Fr. afin de; om, met de bedoeling.

94. Pilliage: plundering.

95. Inconvenienten: nadelen, ongemakken

neffene d'Heer ende Meestere PH. RAULÉ, greffier, ten fyne sy sullen gaen naer Dunkerque, omme te presentereen requeste aen syne Majesteyt van Vranckerycke ende hem ten dien effecte te volghen, omme te becommen remise⁹⁶ van 't selve faict ende voorder alles te doene ghelyck sy gheraedigh⁹⁷ sullen vinden".

Stadsrekeningen: SAP 52bis, blz. 41.

Betaelt aan Eerw. Pater Bernardus, Recollect te Cortryck, over syn debvoir⁹⁸ in 't versoenen van moort gheschiet van 6 fransche soldateen, 48-0-0 p.p.

Ommestellinghen gheconsenteert den 25 Juni ende 10 Juli 1677 tot betaelinghe van het envoi van syne Majesteyt van Vranckerycke, ter cause van seker massacre⁹⁹.

FRANSE OPVORDERINGEN

1677

"Den CHEVALIER DE BUVRON, capitaine des guardes van seyne Hoogheyt den Hertogh van Orléans es vragende voor afkoop van fouraige van dese stede, 500 Pistoolet¹⁰⁰, by faulte van welcke sal er geene sauvegarde¹⁰¹ voor dese stede verleent worden, en dienvolghende soo pericliteert¹⁰² de selve van ghepilleert ende ghebrant te wesen".

"Ghedeputeerde worden gezonden naer CHEVALIER DE BUVRON en eene overeenkomst wordt gesloten voor 400 gouden pistolen, te betalen in de maand Mei 1677¹⁰³".

De 400 pistolen werden opgenomen van Sr Antoine D'ALLAIS¹⁰⁴. (2)

De Intendant van Duinkerke eist voor een half jaar contributie 7439 gulden 15 stuivers 7 deniers¹⁰⁵.

Gezegden Intendant eist nog 'fouragie' voor het leger van Baron de Quincy¹⁰⁶.

22 06 1677

Resolutien, blz. 125¹⁰⁷.

De mannen van den buiten weigeren hun deel te betalen in de boete van 2400 pistolen.

"Alsoo volghens het schriftelick overgheven en verclaers van Jeroon DELBAERE, fs Pieter, Charles de ROODE ende Pauwels BOSSAERT ende by hemlieden onderteekent de GEMEENTE VAN BUYTEN niet en verstaen iet te contribuieren in de 2400 pistolen dieder gevraecht worden vanweghe den franchen, ter cause van seker massacre ghedaen van somige fransche soldaeten, ten ouste 1676 ende also by faulte van daeran te vulcommen, dese Stede ende Jurisdiction pericliteert datter ghevanghenen werden ghenomen, metsgaeders dat dese generaliteyt bovendien ghecommiteert wordt ghepillieert ende ghebrandt te worden, omme welck ongeval te beletten.

96. Remise: vergiffenis, vrijstelling.

97. Geraedich: aan te raden, raadzaam.

98. Debvoir: taak, opdracht.

99. Massacre: gruwelmoord, uitmoorden..

100. Idem als 'pistoole': muntstuk.

101. Sauvegarde: bescherming.

102. Pericliteeren: periculum(gevaar), gevaar lopen, in gevaar verkeren.

103. SAP 470, blz. 118 r°v°.

104. SAP 470, blz. 120r°.

105. SAP 470, blz. 120 r°.

106. SAP 471, blz. 137.

107. Eveneens SAP 470, blz. 16, 128 tot 135 en SAP 470/2, blz. 18-21.

108. Gheraemt: [WNT] Beraadslagen, zijne gedachten over iets laten gaan; ook maatregelen nemen, middelen of plannen beraamen. 'Raemen' -> deliberare, perpendere, mente supputare et consilia conferre, statuere, concludere, perficere.

Is goet ghevonden, gheraemt¹⁰⁸ ende gheresolveert by den bailliu, burgemeesters ende schepenen tot conservatie van stadt, dat d'inwoonders van binnen sullen promptelick opbringen hun contingent van eene dubbele ommestellinghe, ter causen voorschreven, ende voorts dat men het surplus sal lichten omwisselen ende om de voornoemde wissels te remburseeren, sal men 't elcken meye, te weten te meye 1678 en 1679 taxeren eene dobbele ommestellinghe, ende de selve wisselen te teecken by alle de Collegien, sonder dat den burghemeestere RYNSDICS in selve resolutie wilt conserteeren in de voornoemde teeckeninghe maer presenteert promptelick op te brenghen syn contingent in voornoemde drye dobbele ommestellinghen. Actum den 22en juni 1677.

27 06 1677

Alsoo er in de 2400 pistolen, salvo justo¹⁰⁹, van afcoop van de ghemassacreerde f ransche soldaten, ghecomprehendeerd syn 300 pistolen dewelcke moeten ghegheven worden aen sekeren persoon van consideratie van Paris, denwelcken heeft zoo veel ghemaect dat er groote moderatie es gheschiet, daer dat den MARQUIS DE LANNOY te vooren niet min en wilde doen dan voor 6000 Pistolen. Ende alsoo men van dierghelycke somme ende giften gheen acquit en is treckende, ende alsoo den Heere Burgghemeestere RYNSDICX niet gheraedigh en vindt om dierghelycke somme over te maeken, tenzy iemand van het Collegie dierwys present synde om hiernamaals te beletten alle opspraken, soo es gheraemt ende gheresolveert te deputeeren benefens den selven Burghemeestere RYNSDICX, d'Heer Jacques BULCKAERT, ten eynde van de selve binnen Cortrycke te behandighen aen den persoon dien het behoort, nemaer also daertoe eenen wissel opghenomen is gheweest van 300 pistolen van Sr Anth. D'ALLAIS, coopman binnen Ypre, soo sullen deselve ghedeputeerde gheven den selven wissel.

De twee ghedeputeerde hebben rapport ghedaen dat de selve 300 pistolen, emmers den wissel, is ghegheven an Mr. DE STENTY, conseiller au Parlement de Paris, pour le faire tenir à Monsieur DE MARSILLY, ende dat by order van den Heere Lieutenant du Roy van Cortrycke”.

SPAANSCH OPVORDERINGEN.

08 06 1677

De Heeren Gheestelycken ende vier leden deser provincie laten weten dat syne Excellencie 1.900.000 guldens eischt, niet teghenstaende de contributie dewelcke wordt betaelt aen de Fransche. Het deel van Poperinghe is 17.000 guldens. (I).

20 06 1677

“Also Joncker Jacques BULTEEL ende Meestere Charles RINDICX, burghemeestere der Stede hun hebben gheengagiert voor 300 pistolen ende eenen wisselbrief daervoren hebben gheteekend, in profycte van Sr Anth. D' ALLAIS, coopman tot Ypre, om in deele te furnieren den afcoop van ghemassacreerde fransche soldaeten in maent van ougst 1676, soo ist dat d' andere Heren van het Magistraat an voorseyde twee heeren Burgemeesters hebben beloofd garant ende indemnissatie¹¹⁰ in cas¹¹¹ van eenichte beschaetheyd¹¹²”.

109. Salvo justo (calculo): behoudens het feit dat het juist (gerekend) is.

110. Indemnissatie: schadeloosstelling.

111. In cas: in geval

112. Beschaetheyd: schade

11 06 1677

SAP 471/2, blz. 16v°

Ten selven daeghe is ghearriveert Jacques CRUYSSAERT, commende van Cortrycke, die rapporteert dat den Gouverneur van aldaer ontfanghen heeft alle de orders van den Marquis DE LANNOY, nopende d'affaire van de ghevanghenen aldaer, ende datter iemant moet wesen Sondaeghe binnen Cortrycke.

Omme waeranne te voldoeene is ghedeputeert d'Heer ende Meestere Charles RYNSDICX, Burghemeestere, naer 't selve Cortrycke, omme te gaen aenhooren de selve orders.

17 06 1677

Actum ter vergaederynghe van den Bailliu, Burghemeesters, Schepenen, Raeden ende Notabele, metsghaeters de twee ghecoren meeste ghelande ende vyf notable der Stede, Ceure ende Jurisdicte van Poperinghe desen 17 juni 1677.

D'Heer ende Meestere Chs. Rimsdyck, Burghemeester der Wet, rapport hebbende ghedaen dat hy maendaeghe lest op het beschryf ende expres last van den Heere Gouverneur van Corterycke, om benefens Meestere Jaq. DE LANGHE, pensionnaris, 't anhooren de leste resolutie van den Heere Marquis DE LANNOY ter oorsaecke van zes fransche soldaeten, dewelcke ten Ougste van verleden jaere 1676 ghemassacreert hebben gheweest op dese jurisdicte door eenighe lantslieden waerover hy uuytter naeme van Z. Majesteyt van Vranckerycke begheert satisfactie te hebben, by faute van welcke dat hy dese Stede ende jurisdicte met het uuytterste rigueur van oorloghe soude doen tracteren, soo door brant, ghevanck ende pillage ende alsoo het oordre dat den voorseyden Heere Gouverneur heeft gheexibeert met het voordere daeranne dependeerende¹¹³ en inhoudende 2400 goude pistoolen, salvo justo¹¹⁴, die jehens Sondaeghe toecomende binnen 't selve Corterycke moet betaelt worden, by faute van daeranne te vulcommen soo staat dese generaliteyt gebrant ende gepilleert te worden ende de gemeente te worden ghevanghen ende naementlick indien datter Sondaeghe naestcommende niet en wort opghedregghen de meerdere deel dat dese generaliteyt staet ghepilleert te worden en dat er ooc ghevanghenen werden ghenomen, ende indien acht daeghen daernaer noch niet en wort vulcommen, soo sullen die van Corterycke¹¹⁵ alsdan commen branden d'helft van dese generaliteyt, ende indien dat men alsnoch niet en vuldoen, soo sullen die van Corterycke het surplus commen branden. Om welck ongeval te beletten om beter ghedaen dan ghelaeten,

Is goet gevonden, gheraemt ende gheresolveert by den Bailliu, Burghemeesters ende Schepenen dat men dese ghevraagde somme sal accorderen ende betaelen ten eynde van dese generaliteyt te bevryden van ghecommiteerde ruyne, ten welcken effecte vinden goet te doen taxeren eene dubbele ommestellinghe tot laste van op- en inghesetene¹¹⁶ deser Stede ende Jurisdicte, metsgaeters van bedryfvers van diere, ende nopende het surplus te doen taxeren noch twee dubbele ommestellinghen, te weten t'elcken meye eene, als te weten te meye 1678 en te meye 1679, ende alsoo dese pennynghen promptelick moeten ghefurniert worden en dat er daertoe gheene gereedt en syn, soo sal men de selve pennynghen opnemen op wissel ende die doen teecken by alle de Collegien ende de twee meest ghecoren ghelande ende vyf Notable by reglemente van XXX July 1672¹¹⁷ vermelt, met conditie dat de gonne de selve wissels hebbende gheteckent vanweghe dese generaliteyt, sullen worden gegarandeert ende gheindempneert¹¹⁸, costeloos ende schadeloos.

Het advijs van de raeden is van ghelycke als de ghonne van Bailliu, Burghemeesters ende Schepenen.

Notable hebben gheresolveert een derde op te nemen by Wyssel en een derde te pointen¹¹⁹ van alsnu, metsgaeters van 't resterende te trachten uytstel te verwerfven tot naer Ougst eerstcommende, alles

113 Dependeerende: afhangende.

114 Zie voetnoot 99.

115. Die van Corteycke: Franse troepen uit de citadel van Kortrijk.

116. Op- en ingesetenen: geijkte uitdrukking voor alle inwoners.

117. Meest gecooren gelande: uitverkozen eigenaars, uit degenen met het meest (land)eigendom.

118. Gheindempneert: schadeloos gesteld.

119. Pointen en setten: belasten.

tot solaegement¹²⁰ van 't Gemeente ende dat op protestatie¹²¹ als by resolutie van 13 April 1677, met presentatie van selfde wissel te teecken en als de voorgaende, uuytgenomen de naervolghende personen die niet en verstaen den selve wissel te teecken en, als zyn Sr Jan ROENS, fs. Jans, Jaecques PIEREN, Jan FEROU, Jaecques BAERT.

D' Heer Andries BEKE, d'Heer Michiel VAN DE ZANDE, als twee meeste ghecooren ghelande, metsgaeders Sr Michiel DE PLACKER en Bertolf LE ROY, twee van Notable, by reglemente van 30 Juli vermelt, seggen dat alsoo drie van hemlieden Notable syn vertrocken ende niet en verstaen te consenteren over de generaliteyt van buyten in voornoemde vraege, soo ist dat de voorgenoemde vier personen versoucken, (voor alderstant¹²² te gheven finaele resolutie¹²³), 't hooren op het subject in questien, d' Hoofdmannen van elf houcken”.

20 06 1677

“Also Joncker Jacques BULTEEL ende Meestere Charles RINDICX, burghemeestere der Stede hun hebben gheengagiert voor 300 pistolen ende eenen wisselbrief daervoren hebben gheteeckend, in profycte van Sr Anth. D' ALLAIS, coopman tot Ypre, om in deele te furnieren den afcoop van ghemassacreerde fransche soldaeten in maent van ougust 1676, soo ist dat d' andere Heren van het Magistraat an voorseyde twee heeren Burgemeesters hebben beloofd garant ende indemnissatie¹²⁴ in cas van eenichte beschaetheyd¹²⁵”.

13 09 1677

MAGISTRATEN GEVANGEN GENOMEN.

Resolutien blz. 136; 142; 143; 144; 146.

De Intendant van Duinkerke heeft verscheidene leden van het magistraat, met nog andere Burgers van Poperinge, gevangen genomen. Hij kreeg niet wat hij vroeg. Ze waren 'niet regelmatig' in uitvoering van zijn besluiten.

De stad biedt hem 400 pistolen aan om de vrijmaking van hare inboorlingen te bekomen¹²⁶.

D2 (De versie uit de farde van de bijzondere processen)

09 10 1677

“Ghedagvaert ter bretesque¹²⁷ Pieter DEHEM omme alhier persoonelick te compareeren ende ghehoort te worden op seker masacre ghedaen van ses Fransche soldaeten den 14en ougust 1676 den voornoemden DEHEM comparerende seght”.

DEHEM heeft soldaten gezien op de Coppernollestraat. Hij heeft ze niet gevolgd, maar hoorde later schieten. Hij is naar het bos gegaan en heeft de lijken gezien. Toen hij naar het “hommelhof van Jaques PLATEVOET is geghaen heeft daer ghevonden diversche lanslieden besich metten buydt te delen vande doodgheschoten soldaeten sonder iet thebben gheprofijteert vanden buydt die daer wiert ghedeelt nemaer soo hy verweerdere seyde dat het niet en was wel ghedaen heeft Maerten VAN DAMME gheseyt ande verweerdere ende Jan MAERTEN “stopt u bechkuys” ick sal eenen pattacon gheben an Jan MAERTEN”. Dat is blijkbaar geschied. Van die pattacon gaf DEHEM een gulden aan Jan MAERTEN, acht stuivers aan VANDAMME en een gulden hield hij.

120. So(u)lagement: verzachting.

121. Protestatie: uitdrukkelijke verklaring.

122. Alderstant: alder = aller, stont: tijd. “Te alder stonden”.

123. Finaele resolutie: uiteindelijke beslissing.

124. Indemnissatie: schadeloosstelling.

125. Beschaetheyt: schade

126. Pistool: Het [WNT] misleidt ons wanneer we denken aan een draagbaar, klein vuurwapen met een min of meer gebogen kolf, dat met één hand wordt afgeschoten; Dit kortste schiet geweer is een bekend en werd vooral te paard rijdende gebruikt. Dit “korte vuistroer der kavallerie” kwam nadat het radslot uitgevonden en verbeterd was. Sedert het midden van de 16de eeuw is het in gebruik. Het gaat hier duidelijk om een muntstuk.

127. Bretesque: het pui (van het stadhuis) waar de openbare aanplakbrieven hangen.

02 10 1677

Jan LOOTEN wordt ondervraagd, die “par escript” eist

Hij moet antwoorden, dat is de tegeneis van de baljuw.

Jan zou een pistolet hebben “gheprofijct” en dat tot zondag in zijn bezit hebben gehad. Dat wapen is ‘in stukken geslagen’ op zijn hoofd toen er ruzie is geweest in de herberg “De Nachtegaal” toen ze de kippen zouden opeten die ze van de Franse soldaten hadden gepikt.

Van de slachtpartij weet hij niet zoveel. Ze hebben enkel bij hem spaden en houwen komen halen en daarna heeft hij horen schieten...

Hij is gaan zien en heeft er bij de lijken volgende personen gezien: Pieter VAN HOUCKE, Adriaen DESNICQ, Jacques RYSPPOORT, Frans CORNETTE, Guillein MERLEVEDE junior en Pieter LEBBE, “cnaepe” van Michiel DE KEYSER, Guiliame VAN DAMME, Maerten VAN DAMME junior, Daelen VAN DAMME, Allaert FAES, die woont bij de Coppernalle, Claijs FLAHAU, Mahieu REAUT, Franchois en Jan DE MEIJ, Antheunes LHERMITTE, Jan POLLEVEIS, Jan STERCKMAN, Pieter DEHEM, Antheunes POISSANT, Michiel XAVIJ en Jan PARMENTIER.

Eveneens 02 10 1677

Heesch ende calaigne omme Meester Lodewijck MAEKEBLYDE ballui causa officii contra Jacob Parent verweerdere voor ...B.S.

Jacob PARENT wordt gedaagd omwille van de kosten na de moord op de drie Franse soldaten (14 08 1676, 10u. Marechal D'HUMIERES).

Vallende “van een quaet in erghere is gebeurt ter selven daeghe naer middagh datter een rencontre ende ghevecht is gheweest tusschen den verweerdere en syne complicen en ses andere Fransche soldaeten ontrent den gervelgatmeulen alwaer sy er dapperlick op elcander hebben gheschooten”.

De “overwonnen” zouden dan “gevraeght hebben om quartier ende hun leven te moghen behouden, twelck hemlieden toegestaen ende gheaccordeert is gheweest”.

Nu ze niet meer voor hun vege lijf moesten vrezen, konde ze gemakkelijk in het bos gelokt worden en daar hun geld, klederen en wapenenn afgepakt. Twee ervan werden doodgeschoten en ‘miserabelick ghemasacreert”.

Wanneer “de minister van croone van vrakrijke” dat ter ore kwam heeft de Franse overheid gedreigd te plunderen en te branden. Er zouden Poperingenaars naar de “citadelle” (gevangenis) in Kortrijk moeten... alleen geld kon redden. Het kostte Poperinge 2400 pistolen (aldus die tekst).

Jacob PARRENT¹²⁸ wordt ‘eenmaal en andermaal’ gedagvaard 09 10 1677

02 10 1677

Antheunes LHERMYTTE

“naer voortroupen” nogmaals gedagvaard 17, 23 10 1677

Hij wordt gevraagd te getuigen of hij de soldaten heeft gezien die bedreigd waren aan de Gervelgatmolen, Of hij ze zag “gesaisiert afnemende hunne waepenen en fusicken”. Heeft hij ze niet met anderen geleid naar het bos genoemd “de lange smalle¹²⁹”? Heeft hij er Jacob PARENT, Jan DE HAEZE, Maerten VAN DAMME senior, Jaecques MAERTEN, Frans DE MEIJ gezien die gereed stonden om ze onder vuur te nemen?

Bij “deerste salte¹³⁰” waren er al vijf neergeschoten en de zesde die wegliep is ingehaald geweest door “sterck loopende achter hen Jaecques MAERTEN en Guilliamen VAN DAMME”. Hij is tenslotte door een van beiden geschoten, maar Antheunes zou niet weten wie het gedaan heeft. Hij heeft geen “budt¹³¹” geprofiteert en heeft nooit een “roer¹³²” in handen gehad. De buit werd verdeeld in het hommelhof van Maerten VAN DAMME, sr. O.a. aan Jacob PARENT, Daelen VAN DAMME, Pieter DE MERSEMAN, Frans en Jan DE MEIJ, Jan STERCKMAN, Pieter DE HEM en Jan MAERTEN, Antheunes POSSANT, Franchois

128. PARRENT, hier met de dubbele ‘r’.

129. Lange smalle: Sectie B 278 (aldus Fiers)

130. Salte: afgeleid van ‘psalter’, psalm, hier schot, salvo

131. Budt: buit.

132. Roer: geweer.

VAN MARRASCHE, Andries MAERTEN, Jacob MOREL zv. Clays, Michiel PANYE en vele onbekende.. Pieter VAN HOUCKE is vertrokken met een van de “fusicken” van de soldaten. Antheunes POISSANT heeft een “baigoire¹³³” in specien meegedaan.. daar had hij maar een derde van. Hij moest dit delen met zijn broer en een derde onbekende.

29 07 1677

Jacques Nicolais BUTEEL, burgemeester van de commune en Charles RYNSDICX, Jan VANDER FOSSE, Jaecques FLOOR en Jacques BULCKAERT

Jan PETYT wordt gevraagd om te onderzoeken of het kan zijn dat een zekere Andries MAERTEN met vier vijf anderen op soldaten heeft geschoten en ze zou verbranden in zijn huis...

Andries MAERTEN werd ondervraagd 29 07 1677

Present dheer Jacob CHEYS, Pieter Honre MAESEMEN, schepenen.

Maiken TRYSENSOONE, dv. Ghilain, wed. Jacques VAN MIDDLENE, oud 40 jaar.

Ze verclaert “op haere vrouwe waerheyt” in plaetse van eede, wel te kennen Andries MAERTEN”. Hij is op 27/07/1677 bij het huis van Jan PETYT geweest “alwaer hij Maerten was seere vlouckende ende waerin hij den duuvel ende by Godt sweerende was”. Ze tekent met een marcq +

Jan FISSEIJ, zv. Jaecques, 22 jaar, “twijnder” getuigt dat hij Andries MAERTEN zeker kent en dat hij gisteren middag vroeg waar PETYT woonde. Toen hij ernaartoe was gegaan zag hij dat hij de haan van zijn “fusicke” overtrok... Jan FISSEIJ tekent met een kringetje.

Daniel BRAEDTS, zv. Daniel, 25 jaar, getuigt dat hij Andries MAERTEN met Michiel MANIE heeft gezien en nog enige anderen. Hij is tenslotte met zijn geweer in aanslag “zwerende” vertrokken.

Jan COEMELCK, zv. Jan inwoner van Poperinge, 51 jaar. Hij kent Andries MAERTEN en heeft hem gisterenavond om 10 uur gezien in het Papenol staetjen¹³⁴. Hij riep “Comt U ghyn hondt ick sal u deurschieten ghy schelm, ghy hebdt myn goet ghenomen” en dit alles met het geweer in aanslag.

Anne VANDER KINDEREN, zv. Jan huisvrouw van Phillips SPERLAEKEN, 32 jaar, “op haere vrouwe waerheyt”. Grotelijks hetzelfde verhaal met de variant “comt uyt ghyn schelm, ghy valschen studeerder.. ghy hebt my dikwils drooghen broodt doen eten”

25 08 1677

Tegenw. VANDER FOSSE, WANTEN, FLOOR en BULCKAERT.

Jan PETYT moet komen met zijn rapport.

17 09 1677

Jan PETYT moet in het ongelijk gesteld worden want zeven weken zijn verlopen en wettelijk heeft hij slechts drie weken om te reageren.

Jan VAN TRECHT heeft hem toch verwittigd! Waar blijft hij?

133. Baigoire: Niet in WNT, misschien ‘bagie’ (ring). Het is zeker een kostelijk stuk want het moet met drie gedeeld worden.

134. Papenol straetien: Prieserstraatje? We zouden dit moeten kunnen controleren met de woonst van Jan PETYT.

08 09 1677

Positie van Jan PETYT verweerder tegen Meester Lodewijck MAEKEBLYDE heerscher voor B.S.

- Verzoek om “per verbum credit vel non” naar rechte te mogen bewijzen.
- Is de slachting openbaar gebeurd of niet? Jan PETYT zegt van niet.
- Hij ontkent formeel dat het openbaar is geweest.
- Zijn er niet vele “gheboefweerdighe personen” bij betrokken en hebben ze de feiten niet “ghedenuntieert¹³⁵” en daarmee de faam van Poperinge gekwetst. Jan zegt: “ontkent”.
- Zou hij ten laste van de “delinquanten” geen inquisitie hebben moeten doen? Jan ontkent.
- Zou hij daar niet in gebreke zijn? Hij is verwittigd geweest door de magistraten. Indien het zo is – zegt Jan – dan zou hij dat gedaan hebben, maar..
- Hij was “negligent” en de stad lijdt onder zijn “non debvoir”; Antwoord: hoe zou het? Ik heb ze niet gedood.
- Ook de commandant van het kwartier zou gezegd hebben: baljuw die zaak kan op u uitdraaien... Antwoord: Neen.
- Er zou geld geboden zijn opdat er niemand in het gevang zou geraken. Antwoord: Neen.
- De Gouverneur van Kortrijk en de Markies DE LEURIN zouden de stad hebben bedreigd “t’en aurai à votre Q”. Antwoord: Neen.
- De “abolutie ende rancoen¹³⁶” hebben tenslotte alles gered. Opnieuw: Neen.
- Dat was “ruijne” voor vele “inghestenene”. Tenslotte: Neen.
- De verweerder verzoekt “verstekijnghe”. Hij heeft niet genoeg tijd gehad om zich te bewijzen.

24 09 1677

Nu is het genoeg. Jan PETYT heeft meer dan tijd genoeg gehad om “syne preuve te doen”.

24 09 1677 begint de saeke, maar geen notities, nog eens bijeen 28 09 1677 en 07 10 1677.

Op een los blaadje zien we hoe hij zich verweert “soo percipiente proceduren” heeft hij nog nooit gekend, en.. het is toch in “plocktijt dat alle “proceduren stille staen”.

08 10 1677

Positie van Jan PETYT verweerder tegen Meester Lodewijck MAEKEBLYDE heerscher voor B.S.

- Verschillende personen hebben deze slachting begaan. Hij is er pas later van op de hoogte gebracht.
- Moest hij dan niet straffen “naer merite” “tamquam primarius accusator et delator publicus” aanklagen bij het magistraat. Antwoord: hoe kun je melden wat je niet weet?
- Waarom heeft hij de “perpetrateurs” niet aangegeven alhoewel hij verwittigd was door “ghequalificeerde personen”.
- Het heeft acht à negen maanden geduurd. Antwoord: van zodra ik het heb geweten, heb ik gehandeld.
- En dan liep hij nog “langst de straeten publicquelyc ende frequenteerde markt ende kercken alsoft hij nerghens in culpable hadde gheweest”. Antwoord: niet waar.
- Hij was dan nog zo “slap ende traeghe” dat de minsiter van Frankrijk het onderzoek moest doen. Antwoord: Pas dan was hij op de hoogte, beweert hij.
- De actie van de Fransen is al vijf maanden begonnen. Antwoord: het kan.
- Ze hebben u toch ook opgepakt? Aldus de eisende partij. Antwoord: Ja, maar ik heb dan vrijuit mogen gaan.
- Ze waren toch achter uw vel uit? Ze wilden “ophaelijnghe syns persoons”! Antwoord: Neen.
- Inderdaad ze hebben je niet gehouden, maar dat is alleen omdat de stad zich heeft in orde gesteld met de Gouverneur van Kortrijk (tegenover Frankrijk). Antwoord: Neen.
- Hoe is ’t mogelijk. De “delinquanten” zijn in fout. De verweerder, Jan PETYT, die wist van niets. Hij is “daervan onnoosel¹³⁷”.

135. Ghedenuntieert: geloochend.

136. Abolutie en rancoen: delging, volledige genoegdoening (rantsoen)

137. Onnoosel: onwetend.

- Sorry, maar .. lanslieden hebben moeten vercoopen hunnen “bestiaelen ende groene vruchten” om de ommestellingen te betalen. Antwoord: Och, nee.
- En wie zal nog volgen?

09 10 1677

Anthenes POUSANT wordt gedaagd. Hij heeft inderdaad horen schieten en .. zelfs de buit zien verdelen.

1681

Jachim LAUREINE woont in Poperinge en onderhoudt contact met de Franse staat. In de marge ook de naam van Jaecques MARTIN in Pollinkhove.

4 blz. omtrent bedragen die betaald werden en die moesten betaald worden.

17 07 1682

De rekening Charles RYNSDICX, Christiaen LOYS, Jacob CHEYS omtrent de drie ommestellingen.

De doenders Jan PETYT, Nicolais VANDE SANDE, Jan BAERT, JAecques BULCKAERT, Jan THYBAUT, Jaecques MAEZEMAN, Jan FOLCQUE, Pieter BAENST, Pieter LOYS en PAsschier DRUANT.

Ontvangen van Jeroon LABARE 20/06/1678, Phillips RAULé 26/06/1678, .. uiteindelijk 06/11/1682.

2

Processen voor honden.

1829-1830

3

Injurien van magistraten

1807

L

21 Juny 1672

Den onderschreven Baillieu der stede van Poperynghe attesteert opgheschreven,ghesaisiert ende gearresteert thebbende alsulcke somma van pennynghen als Christiaen MAES schuldich es aen Claeys GILLIS ende dat vuyt crachte vande placcaete van syne Majesteit¹³⁸ op tfaict van doodslaeghen ter cause ende manslach byden zelve Claeys GILLIS ghecommiteert inden persooone van Gillis Vellebier binnen der zelve stede voornoemd den xven april 1642.

138. Placcaete: [WNT] Zulk een brief, uitgaande van een vorst of van de bevoegde autoriteit, waarbij machtiging of toestemming wordt verleend om iets te doen of opdracht tot iets wordt gegeven. In Vlaanderen werden deze bevelschriften later gebundeld in 5 delen + index. Zo kwamen ‘decreet, ordonnantie, verordening, bestemd om openbaar gemaakt te worden, opdat ieder er kennis van kan nemen en er zich naar gedragen’ in ieders bereik. Het eerste placcaetbouck vangt aan “Eersten Placaet-bouck, inhoudende diversche Ordonnancien, Edicten ende Placaeten Ghepubliceert inden Lande van Vlaendren”, (a°. 1629).”

139. Adulterie: overspel

N3

Ghesien bij donderschreven gheconsulteerde de copie van zekeren heesch spreken(de)upde naeme van Bailliu van poperijn(ghe) ca(us)a officij h(eescher)e jeghens Pieter GALLOIS mitsgaders copie van zyn(e) andwoorde erbij hij bekendt ghecom(m)itteert thebbene het adulterie¹³⁹ bijden zelf heesch hem te laste gheleijt en(de) toedien oock copie van zeker sententie¹⁴⁰ sv(er)(weerde)rs laste ghegheven bijden officiael Bisdom van Ypre ter cause van een voorgaen(de) ghelycke adulterie met Sara BUUDT zijne maerte mette conclusie in tadvijs en(de) up als ghelet

Tadvijs es (onder correctie) dat Burchm(eeste)rs en(de) schepenen van poperijn(ghe)voornoemt recht doende den verweerdere condemnieren zullen ter cause bij heesch v(er)melt te compareren persoonelick in ghebannen vierschaere ende aldaer blotshoof up zijn(e) bloote knien Godt en(de) justitie v(er)ghiffenese te bidden, condemnneert hem voorts ten proffycyte van(de) heere In eene boete van LX £ tours ende te leveren vijf rasieren coorne an(den) disch van zijn(e) prochie om(m)e Aldaer ghedistribueert

te worden op een(en) heylich dach anden Aermen ter discretie vande dischm(eeste)rs met Interdictie van meer dierghel(ycke) zaeken te committeren ofte met iemandt te frequenteren die suspect soude wesen van dusdanich disolut¹⁴¹ leven ofte oock in eenighe suspecte¹⁴² plaetsen up peine van publijcke gheesselynghe, bannissement en(de) ander arbitraire correctie, condemnieren(de) hem voorts in costen ende misen¹⁴³ van justitie te taura(ti)e

Actum typre den xxijen Junij 1639

Hieraan hangt een Latijnse tekst.

Actum coram Rever(en)do D(omi)no

Geacteerd in tegenwoordigheit van de eerwaarde heer

Officiali Ipriensi die 15a Maij 1637

Officiael van leper, de 15e dag in mei 1637

In causa officii c(ontra) Petrum VALLOIJS virum conjugatum

Van ambstwege tegen Pieter GALLOIJS, gehuwd man

Poperingii reum citatum super adulterio cum Sara

uit Poperinge de bovenvermelde aangeklaagde om overspel met Sara

BUUETS sua ancilla coisse prole gravida ac alias stante ad judicendum.

BUUETS, zijn meid in bijslaap zwanger van een kind en andere onder veroordeling staande (feiten)

Visi hujus causa meritis iisque maturae

Gezien dit feit, na rijp beraad,

discussis, condemnamus reum ob confessatum

veroordelen we de beklaagde wegens bekend

adulterium cun Sara BUUETS sua nuper ancilla

overspel met sara Buuets, onlangs nog zijn dienstbode

prole sequita prout in actis ut Deum et nos

Overspel waaruit een kind volgde zoals blijkt. Om God en ons,

loco justitia humiliter flexis genibus nudo capita

de plaatselijke justitie, ootmoedig en met gebogen knieën, het hoofd ontbloot,

tendam trium cibrarum cera manibus tenens

met drie wasen kaarsen in hand

in accensam lineis indutus deprecetur veniam

in een opgaande bedevaart in zijn hemd om goedwil zou bidden

in pleno consistorio nostro peregrinationem

in volle vergadering van ons allen.

139. Adulterie: overspel

140. Sententie: uitspraak

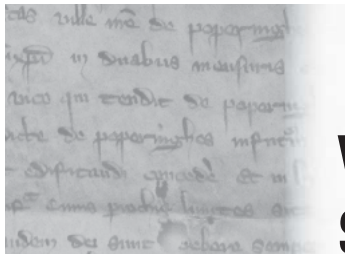
141. Disolut: onstandvastig, niet solied.

142. Suspecte: verdacht.

143. Misen: mindering, kosten.

instituat et peragat at nostram Dominam de
Hij onderneemt de tocht en gaat die tot het einde naar het heiligdom van Onze Lieve Vrouwe
 Rosario et thunis huius civitatis et ibidem atque
Van de rozenkrans en Onze Lieve Vrouw van Thuyne van deze stad en evenzo
 in Eccelsia sua parochiali offerat cereum unius
in de kerk van zijn parochie waar hij één kaars
 librae de oblatione in tribus locis presentis facta
van een pond aanbiedt. (Dat doet hij) in de drie bestaande plaatsen
 quamprimum doceat in poenam quadrupli utque
van zodra de straf duidelijk is in het viervoudig. En opdat
 intra XVam sacramentaliter confiteatur alicui
binnen de 15de sacramenteel beleden worde aan een (willekeurige)
 confessario ab ordinario approbato et habente
biechtvader door de bisschop aangesteld en hebbende
 facultatem absolutione a casibus reservatis et si
de bevoegdheid van vrij spraak in de gereserveerde materie¹⁴⁴ en indien
 confessario videatur communicet in poenam arbitrariam
hij door de biechtvader zal gezien worden zal hij hem een ontegensprekelijke straf mededelen:
 octiduo ubi ex parta officii requisitus fueri et in
8 dagen uit het ambt verzoek in
 carceribus servando peccata sua desleat et in
de gevangenis door te brengen om zijn zonden uit te zitten en een
 mulctam triginta flora ad opus pauperum captivorum
boete van 30 gulden voor het werk van de arme gevangenen
 curia nostra iungentis eidem reo ne imposterum
die aan onze zorg zijn toevertrouwd. Dat alles op dat niet in het vervolg de beklaagde
 cum complica vel alia quacumque muliere domi suae
met een medeplichtige ofwel om het welke andere vrouw in zijn huis
 vel alibi suspecta conversetur in poenam sexaginta
of ergens anders verdachte gesprekken zou gaan voeren (stellen we) een boete van 60
 flora carceris diuturnioris et aliam arbitrarie et in
gulden of een langduriger gevangenis en eenmaal deze straf
 eo poena huius litis solutum una cum mulcta antea
in verband met deze rechtszaak uitgeboet met vele vroegere
 egressum ex hac civitate quam eidem reo loco carceris
(krijgt hij) de verbanning uit deze stad die we in ruil voor de kerker
 ea tenus assignamus lata presente Reo promotore
beperkt tot de tijd van de verbanning uitspreken (toewijzen) in aanwezigheid van de beklaagde die er
oorzaak van is
 vellet aliisque
of anderen.

144. Gereserveerde zonden waren misdaden waar de kerk de vergiffenis van reserveerde voor de bisschop of voor de paus. Dit gebeurde op grond van de tekst van Mattheüs 16: 19 "Ik zal je de sleutels van het koninkrijk van de hemel geven, en al wat je op aarde bindend verklaart, zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat je op aarde ontbindt, zal ook in de hemel ontbonden zijn."

VERKOPINGEN IN HET ZWYNLANT. SAP 864A. (DEEL 4)

Vervolg van SAP-pig IV, nr 2, september '07; SAP-pig V, nr 1, maart '08; SAP-pig V, nr 2, september '08
Samyn Martin.

Nr: 1741/1

Datum: 18-10-1741

Verkoper: Augustinus DE TAX heere van struyvers etc. woonende op de prochie van Zeghers Cappel ende ceurbroeder der stede ende casselrij Veurne ende Marie Therese filia Pieter Joseph DE VISCH sijnne ghesellenede

Koper: Jacobus Francois DEVLOO filius Pieter woonende op de prochie van Oostvleteren

Omschrijving: drie ghemeten een vierendeel elstlant ghenaemt *het hontschote elst*

Situering: O.: *de torreboschen*,

Z.: de aeldijnghen¹ van Cornelis HEURTEBOUT,

W ende N.: de cooleputdreve

Opmerking: toe ghecommen aen de ghesellenede vande vercooper bij successie van Pieter Joseph DE VISCH haeren vaeder

Parochie: Westvleteren

Nr: 1741/2

Datum: 28-07-1741

Verkoper: Alexander VERBEKE fi Cornelis woonende tot Crombeke

Koper: Martinus CANDAELE fi Joos wonachtigh tot Westvleteren

Omschrijving: het gerechte derde part van vier ghemeten vierentwintigh roeden boschlant ghemene met de resterende twee derden tot de hoirs van Theodorus HAEU

Situering: O.: COENE,

Z.: *de torrestraete*,

W.: Jan FEYS,

N.: de presbeterie van Westvleteren

Parochie: Westvleteren

Nr: 1741/3

Datum: 12-06-1741

Verkoper: Jan HUYGHE fi Jan weduwaer van Jaacquemijnken VERSCHAEVE fia. Frans, ende Francois PERSYN filius Ferdinandus soo over hun eyghen als machtigh over Louis HUYGHE jonghman, over Antoine BAILLAERT ende Jacquemijnken HUYGHE sijn huysvrauwe, over Anne Therese VERSCHAEVE huysvrauwe van den tweeden comparant, voorts over Isabelle Clare ende Marie Cathelijne VERSCHAEVE jonghe dochters, voorts compareerde Pieter VANDENBERGHE filius Jan Baptiste als vooght van de voorseyde Marie Cathelijne VERSCHAEVE, voorts compareerde Augustijn VERHILLE procureur tot Brouckburgh als machtigh over Jan Baptiste VAN WORMHOUT, burghgraeve der stede ende casselrije van Brouckburg curateur vande goederen toebehoorende aen de minderjaerighe kinderen van Charles CROISILLE geprocreert met Marie Anne HUYGHE filia Jan voornoemt, noch over de weesen van Antoine LAMAIRE verweckt met Francoise filia den vermelden Jan HUYGHE

Koper: Joannes DANNEEL filius Matthijs

Omschrijving: vier ghemeten boschlant ghenaemt *den drooghen broodt*

1. aeldijnghen: erfgenamen.

Situering: O.: het bosch vande kinderen Jan LOYS ende t'gonne vande kinderen Jan DIEDEMAN,
Z.: **het bornebosch**,
W.: de gheseyde kinderen LOYS ende DIEDEMAN ende vidua Guilliame LEPOIRE,
N.: **den Wallemerssch**

Opmerking: de voorseyden Louis ende Jacquemijnken HUYGHE de twee kinderen van den eersten comparant, Anne Therese, Isabelle Clare ende Marie Cathelijne VERSCHAEVE de drie kinderen van Francois junior verweckt met Pieternelle HERREMAN thaeren eerste huywelicke

Nr: 1741/4

Datum: 18-12-1741

Verkoper: Joanna DE RAM weduwe WANTEN

Koper: Scholastica Pieternelle en Francoise Rosalia WANTEN

...

Nr: 1741/5

Datum: 14-11-1740

Verkoper: Pieter Nicolays TORRÉ ende Marie Aldegonde MOUTON sijne huysvrauwe, den selven TORRÉ als vooght over Marie Cecile TORRÉ sij eigen suster sijnde imbecyle ofte crancksinnigh, voorts Jacobus Bernardus VERHAEGHE filius Pieter ende Laurence DIEUSAERT sijne huysvrauwe, als vooght van de ses onderjaerighe kinderen van Pieter Felix VERHAEGHE sijnen overleden broeder gheprocreert met Anna Clara PERMEKE, toedies Joannes Bertinus HOUWEN filius Jaecques ende Marie Therese LAVA sijne huysvrauwe, Jacobus Josephus SPEERLAKEN filius Pieter ende Isabelle Clara LAVA sijne huysvrauwe, Pieter Felix, Guilles Bernardus ende Cornelia Joanne DERODE, Christiaen HUYGHE ende Anne Pieternelle DERODE sijne huysvrauwe

Koper: Pieter DIEDEMAN

Omschrijving: drie vierendeelen meerschlandt gebruyckt door vidua Jan BARRESEELE

Situering: O.: **de blockstraete**,
Z.: Jan Philippe Benoit PETYT,
N.: Matthijs DANNEEL

Opmerking: erfghenaemen ende hoirs ten strefhuyse van Jannecken TORRÉ filia Jan overleden weduwe van Guilliam BOONE filius Pieter binnen deser stede (van Poperinghe)

Nr: 1741/6

Datum: 13-10-1741

Verkoper: Andries MASSELIS ende Pieternelle MALBRANCKE synne huysvrauwe, Catherine Therese MASSELIS, jonghe dochter

Koper: Andries LEUPE

Omschrijving: vijf achste deelen van seshien ghemeten en half behuysde hofstede gars ende saylant ghemene tot de resterende drie achste met desen cooper bij coope jeghens Pieter Francois DEQUIDT **blockstraete**

Omschrijving 2: een achste van acht ghemeten gars meersch ende saylant ghemene tot drie achsten met desen cooper bij coope alsovooren ende tot de resterende vier achsten met Pieter DIEDEMAN in pachte ghehouden door Jacques LABARE

Situering 1: drie vierendeelen zes roeden saylant
O. ende W.: de weduwe Pieter MASSELIS,
Z.: den heere vande Cocquerie,
N.: **de Wulfillestraete**

Situering 2: een ghemet twijntigh roeden saylant
O.: over dreve t'Gasthuys van Poperinghe,
Z.: Pieter Diedeman,
W.: den heere vande Cocquerie,
N.: **de Wulfillestraete**

Situering 3: drie ghemeten vijfenvijftigh roeden behuysde hofstede
O.: **de nedersplete** competerende aen de kijnderen van desen cooper,
Z.: Jacques BERVOET,
W.: **ene dreve**
N.: den disch van Poperinghe ende de kijnderen Jacques MAZEMAN

Situering 4: een ghemet saylant ende meersch O. ende W.: Pieter DIEDEMAN,
Z.: Joannes LANSWEERT,
N.: den heere vande Cocquerie

Situering 5: het achste van acht ghemeten
O.: Jacques BERVOET daer dese heerlicheide ende Poperinghe scheet,
Z.: **de Casseldreve**,
W.: het volgende,
N.: Ferdinandus VANDEN BERGHE

Situering 6: drie stucken saylant
O.: t'voorgaende,
Z.: de kijnderen Joannes LANSWEERT, t'bosch van Matthijs CAESTEKER ende Jacques VANDE GOESTEENE,
W.: **de spaignallete** ende het gasthuys van Poperinghe,
N.: de kijnderen van Jacques DE WACHTER

Situering 7: eene partie saylant
O.: de kijnderen Jacques DE LANGHE ende den heere vande Cocquerie,
Z.: de voorgaende partie,
W.: de weduwe Pieter MASSELIS,
N.: **de Wulfillestraete**

Opmerking: de ghenaeemde MASSELIS de twee kijnderen van Paulus verweckt bij Francoise BARTIER aen dese comparanten ghesuciedeert bij den overlijden van hemlieden vader ende moeder mitsgaeders bij der doot van Marie Joanne MASSELIS hemlieden eyghen suster ghestorven onbedeghen

Nr: 1741/7

Datum: 13-10-1741

Verkoper: Pieter Francois DE QUIDT filius Pieter ende als vooght over sijne twee minderjarighe kijnderen verweckt tsijnen eerste huywelicke bij Marie Francoise BARTIER

Koper: Andries LEUPE

Omschrijving: drie achste deelen van seshien ghemeten en half behuysde hofstede gars ende saylant

Situering 1: drie vierendeelen zes roeden saylant
O. ende W.: de weduwe Pieter MASSELIS,
Z.: den heere vande Cocquerie,
N.: **de Wulfillestraete**

Situering 2: een ghemet twijntigh roeden saylant
O.: over dreve t'Gasthuys van Poperinghe,
Z.: Pieter Diedeman,
W.: den heere vande Cocquerie,
N.: **de Wulfillestraete**

Situering 3: drie ghemeten vijfenvijftigh roeden behuysde hofstede
O.: de nedersplete competerende aen de kijnderen van desen cooper,
Z.: Jacques BERVOET,
W.: **ene dreve**,
N.: den disch van Poperinghe ende de kijnderen Jacques MAZEMAN

Situering 4: een ghemet saylant ende meersch O. ende W.: Pieter DIEDEMAN,
Z.: Joannes LANSWEERT,
N.: den heere vande Cocquerie

Situering 5: het achste van acht ghemeten
O.: Jacques BERVOET daer dese heerlicheide ende Poperinghe scheet,
Z.: **de Casseldreve**,
W.: het volgende,
N.: Ferdinandus VANDEN BERGHE

Situering 6: drie stucken saylant

O.: t'voorgaende,

Z.: de kinderen Joannes LANSWEERT, t'bosch van Matthijs CAESTEKER ende Jacques VANDE GOESTEENE,

W.: **de spaignallete** ende het gasthuys van Poperinghe,

N.: de kinderen van Jacques DE WACHTER

Situering 7: eene partie saylant O.: de kinderen Jacques DE LANGHE ende den heere vande Cocquerie, Z.: de voorgaende partie, W.: de weduwe Pieter MASSELIS, N.: de Wulfillestraete

Nr: 1741/8

Datum: 11-12-1741

Verkoper: Laurens WICKE filius Francois

Koper: Mattheus BOCKET filius Mattheus als vooght van Pieter Jacobus ROUSSEEL als noch minderjaerigh

Omschrijving: een woonhuys met coystal staende op een ghemet sesenveertigh roeden landts proprieteyt vande kercke van Proven

Parochie: Watou

Nr: 1742/1

Datum: 27-04-1742

Verkoper: Joannes BOEYS filius Aernout machtigh bij procuratie over Isenbaert SALOME filius Mattheus, ghetrauwte hebbende Marie Joanne SALOME, Christiaen HUYGHE ende Michiel PLATEVOET als vooghten van Pieter SALOME, toedies van Boudewijn Jacobus, Theodorus Joannes Anne Catherine Therese ende Louise SALOME, Francois BULTEEL in huywelicke hebbende Joanna SALOME al kinderen van Boudewijn ; Matheus SALOME junior als vooght over Joseph Pieter Nicasius ende Jan Baptiste SALOME tesaemen de vijf kinderen van Mattheus SALOME d'oude; Pieter WILLIOT getrauwte met Jaecquemijncken DE BUYSER, Jan BERTELOOT in huywelicke met Marie Joanne DE BUYSER, Thomas MALEVAYS met Joanne DE BUYSER, Joannes DE HANT met Francoise DE BUYSER ende Jacobus DE BROCK met Pieternele DE BUYSER ; Jacobus intieme ghetrauwte² met Marie Joanne BECK ende Robert TURCK ghetrauwte met Marie Pieternele BECK Pieter Francois DE BAENST machtigh over Norbertus DU BOIS ende Marie Margriete BOEYS syne huysvrouwe toedies over Catherijne BOEY weduwe van Jan DE KEERLE voorts over Charles DE CROCK ende Marie Anne DU MOULIN syne huysvrouwe eyndelynghe over Pieter QUANDALE ende Joanne Pieternele BOEY syne huysvrouwe, al hoirs van Barbara BOEY overleden huysvrouwe van Dieryck SALOME filius Dieryck

Koper: Pieter Jacobus PRISIE filius Pieter

Omschrijving: d'helft van **eenen coornewyntmeulen** ghenaemt **den swynlantmeulen** met d'helft van de scheure, coystal ende peertstal staende op den cheinsgrondt van den heere van Sinte Bertens

Opmerking: de gonne met toenaeme DE BUYSER de vijf kinderen van Jan gheprocreert met Jacquemijnken SALOME; de twee ghenaemde BECK kinderen van Pieter ghewonnen met Joanne SALOME soo t'saemen erfghenaemen van Dieryck SALOME filius Dieryck

Nr: 1742/2

Datum: 9-05-1742

Verkoper: Ferdinandus PERMEKE filius Ferdinandus ende Joanne Therese WANTEN sijne huysvrouwe

Koper: Joannes BONTE

Omschrijving: neghen vierendeelen boschlant

Situering: O.: Nicolais VAN RENINGHE de VOXVRIE ende den meersch van Jacob TOP de bollaerden incluyt ende den dyck excluyt
Z. ende W.: Jaecques BERVOET,
N.: t'hofstedeken Charles ROYE

Opmerking: aen den eersten comparant competerende bij successie van sijnen vaeder ende moeder

2. intieme ghetrauwte: niet wettelijk samenwonend.

Nr: 1742/3

Datum: 27-08-1742

Verkoper: Joannes Baptiste LEBBE filius Pieter getrouwt hebbende geweest met Jacoba TOUSSAIN filia Pieter over Guillaume Fransiscus synnen onbejaerighe soone gewonnen t'synnen eersten huywelicke met Jacoba TOUSSAIN

Koper: Jacobus DESOUTTER

Omschrijving: drie gemeten sesendertigh roeden boschlant

Situering: N.: **de ghysbeke**

Parochie: een partie clockslagh van St. Bertens onder het graefschap van Watou de ander twee gemeten binnen de prochie ende graefschap van Watou

Nr: 1743/1

Datum: 23-09-1743

Verkoper: Jacobus Josephus DELANGHE filius Jan als machtigh over Pieter Charles DE LANGHE sijne soone ende Joanne BART sijne huysvrouw

Koper: Guillaumes Benedictus HANCX

Omschrijving: vier lijnen thien roeden boschlandt onder oost swijnlande

Situering: O. ende Z.: de trinitarissen tot Hondschote,
N.: **een waterloop**

Opmerking: lest ontbloot door Jeroom ARIAEN

Parochie: Westvleteren

Nr: 1743/2

Datum: 23-09-1743

Verkoper: Jacobus Josephus DELANGHE filius Jan als machtigh over Pieter Charles DE LANGHE sijne soone ende Joanne BART sijne huysvrouw

Koper: Petrus Bernardus WERKIJN

Omschrijving: vier lijnen twaelf roeden boschland onder west swijnlande

Situering: O.: t'bosch vanden heere de la BOSSARDERIE,
W.: Passchier DRUANT,
N.: Jacques Fransiscus IJMELOOT DE TERGOTE

Nr: 1744/1

Datum: 16-06-1744

Verkoper: Andreas KERBER aennemer van slandts wercken

Koper: Francois OUDORE junior

Omschrijving: **eenen oliewijndtmeulen** ghenaemt **St Six olieкодt**

Situering: N. ende Z.: Pieter MATHIJS
O.: het volgende
W.: Adriaen ROUSEZ

Opmerking: gelegen in de hamhouck der jurisdictie van Poperinge

Omschrijving 2: twijntigh roeden erfve

Situering 2: W.: **de meulenwal**,
N.: Pieter MATHIJS
O.: d'heer VAN RENIJNGHE,
Z.: **eene dreve**

Omschrijving 3: eene behuysde ende beplante hofstede groot vijventwintigh gemeten een lijne zevenenveertigh roeden in den oosthouck

Situering 3a: d'hofstede groot veerthien gemeten,
O.: Ferdinande PERMEKE,
Z.: kinderen PROVENTIER,
W.: VAN RENIJNGHE,
N.: t'volgende

Situering 3b: zaeylant groot acht ghemeten
O.: **de vramboutsdreve**,
Z.: t'voorgaende,
W.: t'volgende,
N.: presbytere DE BACKER

Situering 3b: twee gemeten zaeylant,
O.: t'voorgaende,
Z.: Charles Florent D'HULSTER,
W.: **de beke**,
N.: de weduwe ROUSERE

Omschrijving 4: een behuyst hofstedeken onder west swijnlande omtrent vijf gemeten

Situering 4: O.: de kinderen QUAETGEBEUR, d'heer LOYS en andere,
Z.: **de cortewildedreve**,
W.: **de blockstraete**
N.: **de populierenvlooghe** ende kinderen QUAETGEBEUR

Omschrijving 5: een behuysde hofstede groot dertigh gemeten twee lijnen vijftigh roeden ghelegghen in den hamhouck van Poperijnghe

Situering 5: ses gemeten achtenneghentigh roeden hofstede begrepen den uytwegh,
O.: de heeren van sinte Bertens ende t'volgende,
Z.: d'heer VAN RENIJNGHE en de heeren van sinte Bertens,
W.: d'hoirs Jan PETYT,
N.: **de Sint Sixstraete**.

item een lijne vierendertigh roeden hommelhof
O. ende Z.: VAN DE GOESTEENE,
W.: d'hoirs BULTEEL,
N.: VAN RENIJNGHE,.

item twee gemeten twee lijnen drieentachtentigh roeden gars
O.: Pieter CAILLIAU,
Z.: den volgenden meersch,
W.: de heeren van sinte Bertens,
N.: **de Sint Sixstraete**.

item eenen uytwegh kommende in t'groenestraetjen groot neghenendertigh roeden,
Z.: den disch,
W.: aen d'hofstede,
N.: Louis ELLE.

item een gemet vierentwintigh roeden zaeylant
O.: **t'groenestraetjen**,
Z.: Louis ELLE,
W.: de heeren van sinte Bertens,
N.: het volgende.

item twee lijnen achtenveertigh roeden meersch
O.: Pieter CAILLIAU,
Z.: de voorgaende partie,
N.: Pieter CAILLIAU.

item drie gemeten tweeentseventigh roeden zaeylant
O. Louis ELLE,
Z.: ons hofstede,
W.: Pieter CAILLIAU,
N.: **de Sint Sixstraete**.

- item twee lijnen drijenveertigh roeden zaeylant
 N. ende O.: Jan LOOTEN,
 Z.: d'heer WENIS,
 W.: **t'groenestraetjen**.
- item een gemet een lijne vijftachtigh roeden zaeylant
 O. ende Z.: d'hoirs VAN DER MAERLE
 W.: **de Sint Sixstraete**,
 N.: t'volgende.
- item twee lijnen tweeentsestigh roeden
 O.: VAN HAMME,
 Z.: PETYT,
 W.: **de Sint Sixstraete**,
 N.: t'Gasthuys.
- item een gemet twee lijnen twijntigh roeden zaeylant
 O., Z. ende W.: t'lant deser hofstede,
 N.: **de Sint Sixstraete**.
- item vier gemeten vijftigh roeden gars
 O.: **de Sint Sixstraete**,
 Z.: t'volgende
 W. ende N.: het Gasthuys.
- item een gemet eenentseventigh roeden gars
 N. ende O.: Mahieu L'HERMITE
 Z.: t'lant deser hofstede,
 W.: VAN RENIJNGHE.
- item eengemet twee lijnen sesenveertigh roeden
 O.: t'voorgaende,
 Z.: VAN RENIJNGHE,
 W.: WENIS,
 N.: WILSOET.
- item eengemet vier roeden
 O.: den disch
 Z.: ende N.: WILSOET,
 W.: het Gasthuys.
- item een lijne negenenveertigh roeden meersch
 O.: VAN RENIJNGHE
 Z. ende W.: PETYT,
 N.: Louis ELLE.
- item een gemet drijeensestigh roeden
 zuytoost **de Sint Sixstraete**
 zuytwest VAN RENIJNGHE
 noortwest t'lant deser hofstede
 noortoost Mahieu L'HERMITE.
- item twee lijnen twee roeden vlooghe
 O.: de heeren van sinte Bertens,
 W.: RAULE,
 Z.: WILSOET,
 N.: den disch
- eyndelijnghe een lijne eenentseventigh roeden zaeylant
 O.: **de Sint Sixstraete**,
 Z.: t'voorgaende
 W. ende N.: t'lant deser hofstede

Nr: 1745/1

Datum: 21-10-1745

Verkoper: Barbara LE POIRE fia. Guilliame woonende binnen Brouckburgh ende Marie Catherine LOYS weduwe van Guilliame LE POIRE haere moeder

Koper: Cornelis WILSOET

Omschrijving: Drije ghemeten een vierendeel elstlandt gheenaemt **het hondtschote elst**

Situering: O.: **de torre elsten**,

Z.: Cornelis HEURLEBOUT

W. ende N.: **de coolputdreve** daerover de hofstedekens van Joris QUETSTROY ende Pieter DAVID

Opmerking: de voorseyde weduwe LE POIRE daer aen gerecht ten sterfhuyse van Pieter Joseph DE VISCH haeren eerste man

Parochie: Westvleteren

Nr: 1746/1

Datum: 08-07-1746

Verkoper: Louis CUYGNET in huywelicke hebbende Anne Therese ROYE fia. Charles

Koper: Joannes CARLIER

Omschrijving: d'helft van een hofstedeken groot ses vierendeel

Situering: O.: de kinderen Nicolays VAN RENYNGHE de VOXVRIE,

Z.: Joannes Bonte,

N.: **eene dreve**

Opmerking: d'hopimel, hommelpersen ende hommelblocq daeropstaende

Parochie: Poperinge Westzwynland

Nr: 1746/2

Datum: 17-11-1746

Verkoper: Guilliames Bernardus DEROODE fs. Pieter woonende tot Steenvoorde ende Pieternelle Therese NEUWE syne huysvrauwe

Koper: Michiel MAES fs. Michiel

Omschrijving: eene partie vlooghelandt groot seven vierendeelen

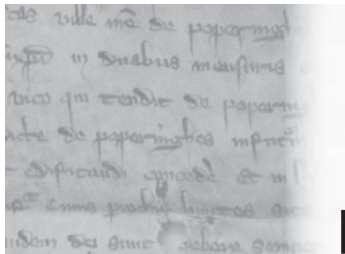
Situering: O.: Catherine VANDAMME,

Z.: Jacques IMMELOOT,

W.: de kynderen Guilliames DE BACKER,

N.: den disch van Watou

Wordt vervolgd

HANDTEKENINGEN (DEEL 4)

SAP - Vervolg van SAP-pig IV, nr 2, september '07; SAP-pig V, nr 1, maart '08;
SAP-pig V, nr 2, september '08

Vandenberghe Henri

Naam	datum	bron
SAYERS Guilielmus, pastoor in de Onze Lieve Vrouwparochie	1638-1655	

SCHILLEWAERTS Sara indemneert Jan QUETSROIJ.	29-07-1638	SAP 33
--	------------	--------

SPETEBROOT Petrus, pastoor en deken van de kristenheid (decanus chrisitanitatis).	1744-1776	
--	-----------	--

TOULOTTE Joannes, "sacellanus" in Watou.	1640	G4
--	------	----

Naam	datum	bron
VAN CAEYSELE Joos, ontving 4 pond van Robert DEYCKE.	1630	SAP 339 D9, CJ

Joos Van d'Caeysele

VAN CALIS Gillis geeft borg over Hopnoré LECOMTE, vrouw en kinderen	27-01-1637	SAP 331
---	------------	---------

Gillis Calis

VAN EEDE Adriaen, zv. Pieter, 66 jaar, getekend te Diksmuide ivm verhoor omtrent een koop in de Rooden Hert te Poperinge.	07-03-1611	
--	------------	--

Adriaen van Eede

VAN KAEISEELE Jaeckes was timmerman en 't is eraan te zien.	1627	Carzeele nr. 29, blz6
---	------	--------------------------

Jaeckes van Kaeiseele

VAN KAESTERE Kaerle, is "contreborghe" voor Jan VAN DE WALLE die in de stad komt wonen.	30-04-1643	SAP 331
---	------------	---------

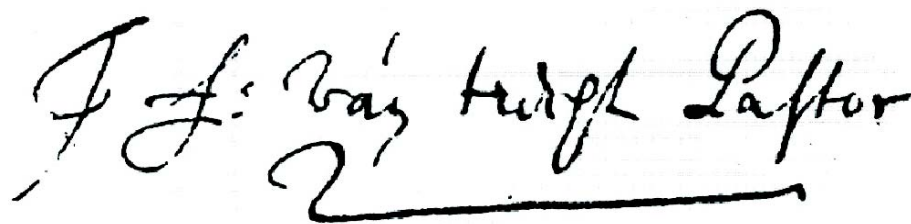
Kaerle van Kaestere

Naam

datum

bron

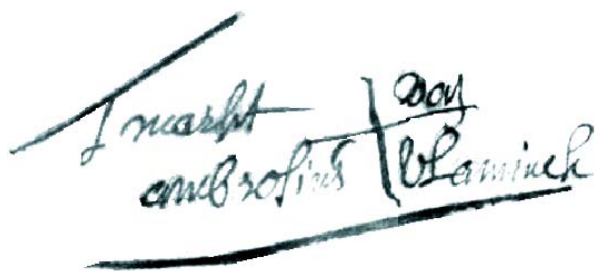
VAN TRECHT Joannes was "deservitor" (vervanger) in 1701 en pastoor van 1 juli 1701 tot 1708.

VAN VLAMINCK Ambrosius

1715 ?

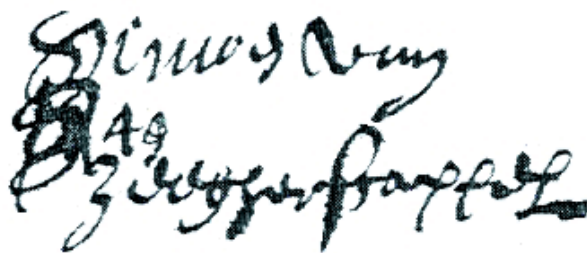
Watou

VAN ZEEGHERSAPPEL Simoen brengt de "insinuatie" van het proces, als bode van de stad.

20-05-1649

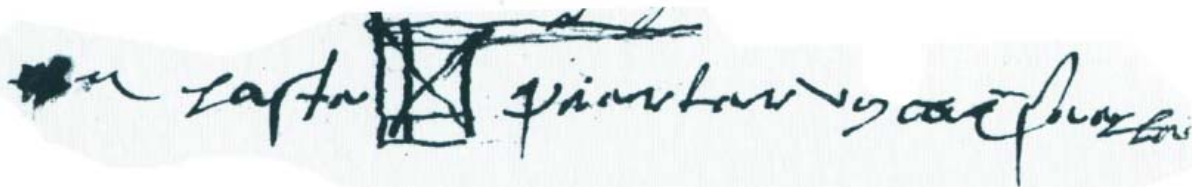
SAP 128b

VANCAYSEELE Pieter, ontving omwille van handwerk en hout van Robert DERYCKE. D9, CJ

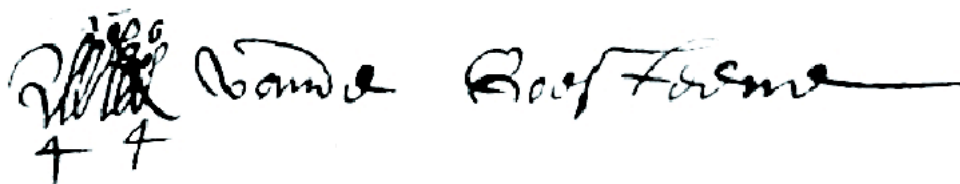
20-03-1631

SAP 339

VANDE GOESTEENE Robert staat borg voor Jaques VUYLSTEKER, in de Pezelhoek komt wonen.

29-04-1644 SAP 331 die

Naam	datum	bron
VANDE ZANDE, kerkmeester van Onze Lieve Vrouwekerk verkocht aan Jan LEBBE, zv. Andreas.	28-03-1683	SAP 863a

G.M.: Vande Zande
Lebbe

VANDENBERGHE Ferdinandus	25-11-1797	Poperinge
--------------------------	------------	-----------

Ferdinandus VandenBerghe

VANDENBERGHE Leopold koopt van Pieter BERTEIN en Frans MARQUAY in leper. VERHAEGHE N. tekent	10-12-1689	SAP 863a
--	------------	----------

Leopoldus vande berghe

VANDER BEECKE Charles, zv. Joos kocht hop aan Casen DE BACKERE en zal betalen te "baemesse".	17-10-1580	
--	------------	--

Joos S S van Buike

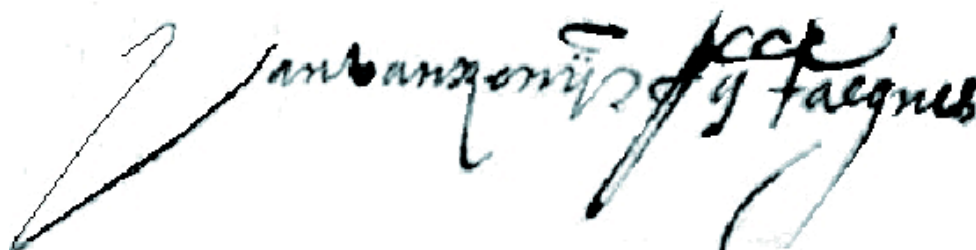
VANHILLE Pieternelle, weduwe Frans LOBBEDEY.	1709	doop 5
--	------	--------

Marth ofo bar pieternelle bar hies
v. Frans Lobbedey

Naam	datum	bron
VANLOSVELDE Maerten, Gasthuis, schatting van de stenen.	15-12-1585	SAP 331

Byeaste maertel van losvelde.

VANRENIJNGHE Jan, zv. Jacques, geeft borg voor Gillis VANDROMME, zv. Willem	20-03-1638	SAP 331
--	------------	---------

 Jan van Renijnghe

VEEF Guillaume, 'adjoint au maire' Poperinge.	10-04-1801
---	------------

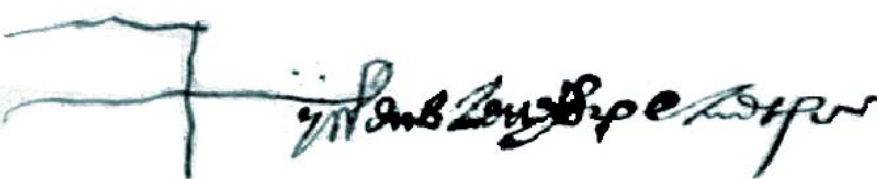
VENOOT Christiaan staat borg voor DE CUELENAERE Jan.	27-03-1646	SAP 331
--	------------	---------

Christiaan Venoet

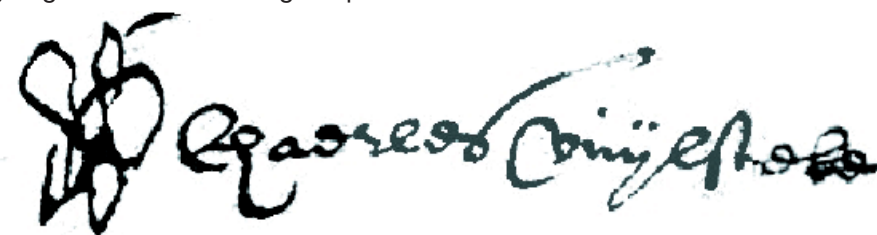
VERHAEGHE N. tekent bij een verkoop door Pieter BERTEIN en Frans MARQUAY in leper aan Leopold VANDENBERGHE.	10-12-1689	SAP 863a
--	------------	----------

Byordon
N. Verhaeghe

Naam	datum	bron
VERPLAETSE IJsenbaert stelt zich borg over Anthone LE POURCQUE en huisvrouw.	04-05-1637	SAP 331

by IJsenbaert

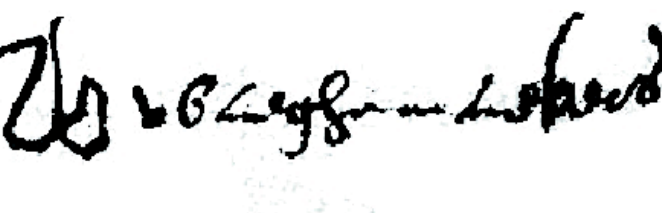
VUIJLSTEKER Chaerles staat borg voor Jacob MASSELIS die grond heeft op de Wipperhoek. Hij mag er gebouwen en stallingen op zetten.	29-04-1638	SAP 331
--	------------	---------

Amarrq

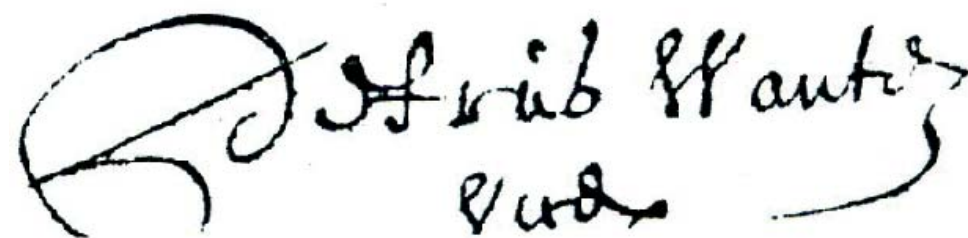
VUYLSTEKER Jaques wordt aanvaard wegens de borg van VANDEGOESTEENE Robert om in de Pezelhoek te komen wonen.	29-04-1644	SAP 331
--	------------	---------

ij kofte by Jaques

WAEGHEMAEKERS Jaeneken bevoogd door ERCKELBOUDT Jan	22 hooimaand 1602	SAP 365
---	----------------------	---------

by capw Jaeneken

WANTEN Petrus, vice-pastor in de Onze Lieve Vrouwparochie, Poperinge.	1673-1689	
---	-----------	--

Naam**datum****bron**

WERKYN Benedictus was 'sacellanus' in de Onze Lieve Vrouwkerk.

1723-1741

De titel wordt gebruikt voor de toegevoegde priester,
die nog geen 'vice-pastor' was.

A handwritten signature in cursive script that reads "B. Werkyn sacell".

WICKE Quintinus, pastoor in Watou

1640

G 4

A handwritten signature in cursive script that reads "Q. Wicke - g/pastor in Watou".

WIJTS Jan, tekent bij de halmen medio 16de eeuw.

15-04-1559

A handwritten signature in cursive script that reads "J. Wjts". To the right of the signature is a large, elaborate decorative flourish consisting of multiple loops and curves, with some numbers (2, 3) written within the loops.

NIEUWE PUBLICATIES VAN "DE VRIENDEN VAN HET POPERINGS ARCHIEF vzw."

Burgmeester Felix-Joseph Berten

Stadsgids Gerard Kestier publiceert onder de reeks Croonestucken een boekje van 68 pagina's over Felix-Joseph Berten (1812-1905), die onder meer burgemeester van Poperinge en volksvertegenwoordiger was.

In dit boekje is o.a. de stamboom van de familie Berten en z'n testament opgenomen.

Zijn testament bepaalde dat al zijn bezittingen overgemaakt werden aan de Burgerlijke Godshuizen (nu OCMW) van Poperinge, Reningelst en Westouter.

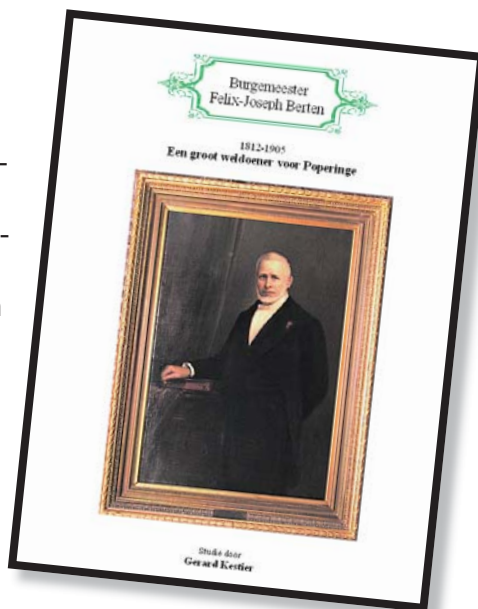
Is verschenen december 2007, de kostprijs bedraagt 12 euro.

Bestellen kan via

- vpa_sappig@hotmail.com

- rek 738-0059162-14, t.a.v. De Vrienden van het Poperings

Archief vzw, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge (Reningelst), met vermelding van "Croonestuck 36, Burgemeester Berten".

Toponiemen van Groot-Poperinge.

Een werkstuk aan de hand van Vandenberghe Henri, die de toponymie van Groot-Poperinge zal bevatten.

Alle gehuchten, plaatsnamen en gekende cafés in Groot-Poperinge die we tijdens onze opzoeken ontdekt hebben, worden in dit werkstukje alfabetisch geklasseerd met de verwijzingen naar het document in het Stadsarchief van Poperinge (SAP).

Het boek bevat ongeveer 675 pagina's met meer dan 100 foto's.

Bestellen kan via

- vpa_sappig@hotmail.com

- rek 738-0059162-14, t.a.v. De Vrienden van het Poperings Archief vzw, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge (Reningelst), met vermelding van "Croonestuck 37, Toponiemen van Groot-Poperinge".

Petit Glossaire.

Croonestuck 38. Een woordenboek Nederlands-Frans aan de hand van Vandenberghe Henri. Meer info volgt...

V A R I A

ABONNEMENTEN

Een abonnement op Sappig bevat 2 nummers per jaargang, samen ongeveer 80 pagina's. Een abonnement kan u bekomen door een eenvoudige overschrijving.

De abonnementsvoorwaarden voor onze zesde jaargang zijn:

Abonnementen België:

10,00 euro overschrijven op
rek. 738-0059162-14, t.a.v. De Vrienden van
het Poperings Archief vzw, Vlamertingseweg
8, 8970 Poperinge (Reningelst), met
vermelding van "Tijdschrift SAPPIG – lidgeld
2009".

Abonnementen buitenland:

15 euro overschrijven op BE94 7380 0591
6214, BIC nummer is: KREDBEBB, t.a.v.
De Vrienden van het Poperings Archief
vzw, Vlamertingseweg 8, 8970 Poperinge
(Reningelst), met vermelding van "Tijdschrift
SAPPIG – lidgeld 2009".

ARTIKELS

Geabonneerden kunnen bijdragen aan het succes van deze publicatie.

Hebt u een idee om dit verzamelwerkje nog interessanter te maken, of wil u uw eigen kwartierstaat gepubliceerd zien, dan kan u bij ons terecht.

De redactie zou het wel op prijs stellen dat u uw artikel op CD-rom plaatst, opgemaakt in Open Office, met een bijgevoegde uitprint. Gelieve de eventuele illustraties in BMP- of JPG-format te bezorgen.

De auteurs en niet de uitgever zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en eventuele illustraties.

VRAAG & ANTWOORD

Hebt u vragen of opmerkingen i.v.m. met ons tijdschrift, genealogie of geschiedenis in het algemeen.

Stuur uw vraag en adres door via e-mail of post. Wij publiceren uw vraag graag in ons tijdschrift.

A G E N D A

- **MAART 2009:** datum uitgave Sappig 01/2009

- **DINSDAG 03 MAART 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **DINSDAG 07 APRIL 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **ZONDAG 26 APRIL 2009:** Ook dit jaar willen we onze bijdrage leveren aan erfgoeddag en organiseren we een tentoonstelling. Meer info volgt ...

- **DINSDAG 05 MEI 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **DINSDAG 02 JUNI 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **SEPTEMBER 2009:** datum van uitgave Sappig 02/2009

- **DINSDAG 01 SEPTEMBER 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **DINSDAG 06 OKTOBER 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **DINSDAG 03 NOVEMBER 2009:** om 20 uur, Stadsarchief Poperinge, les oudschrift.

- **08 (?) NOVEMBER 2009:** Boekenbeurs Rumbeke.

- **EIND DECEMBER 2009 (2 DAGEN):** alfabetisch klasseren van doodsbriefven

MET DANK AAN:

Bank & Verzekering

DURNEZDELEYE@SKYNET.BE

MALLOULAAN 35 8900 IEPEER
TEL . 057 20 15 51 - FAX 057/20.00.22